

Curs malalties infeccioses

CAMFiC

16 d'octubre de 2023

HEPATITIS VIRALS

Docent : Albert Boada Valmaseda

Clasificación , epidemiología y clínicas de los virus de la hepatitis humanas

características

	A	B	C	D	E
Tipo de virus	<i>Picornaviridae</i>	<i>Hepadnaviridae</i>	<i>Flaviviridae</i>	<i>Deltaviridae</i>	<i>Calciviridae</i>
Ácido nucleico	ARN	ADN	ARN	ARN	ARN
Periodo de incubación medio en días	30 (15-50)	80 (28-160)	50 (14-160)	Variable	40 (15-45)
Modo transmisión	Fecal-oral	Parenteral	Parenteral	Parenteral	Fecal-oral
Curso fulminante	Raro	Raro	Raro	Común	Durante gestación
Cronicidad	No	Frecuente	Muy frecuente	Muy frecuente	No

Alta prevalença mundial

Disminució en la incidència per:

- Millora condicions **socio-sanitàries** (VHE, VHA)
- Programes de **vacunació** (Antihepatitis A, Antihepatitis B)
- Major **control** principals **mecanismes de transmissió**:
  - ✓ via parenteral (VHB i VHC): transfusions sang, UDVP
  - ✓ via sexual (VHB): relacions sexuals sense protecció

Calendari de vacunacions sistemàtiques 2023

	Difteria Tètanus Tosferina	Poliomielitis	Malaltia per <i>Haemophilus influenzae</i> b	Hepatitis B	Malaltia per meningococ	Hepatitis A	Xarampió Rubeòla Paroditis	Infecció pel virus del papil·loma humà	Varicel·la	Grip	Malaltia per pneumococ	Herpes zòster
2 mesos		Hexavalent			Contra el meningococ B						Contra el pneumococ conjugada	
4 mesos		Hexavalent			Contra el meningococ C conjugada						Contra el pneumococ conjugada	
11 mesos		Hexavalent									Contra el pneumococ conjugada	
12 mesos					Contra el meningococ conjugada tetravalent (ACWY)				Triple vírica			
15 mesos						Contra l'hepatitis A			Contra la varicel·la	Contra la grip cada any (de 6 a 59 mesos)		
3 anys								Triple vírica	Contra la varicel·la			
6 anys	DTPa-PI ¹					Contra l'hepatitis A						
11-12 anys					Contra el meningococ conjugada tetravalent (ACWY) ²	Contra l'hepatitis A ³		Contra el virus del papil·loma humà ⁴	Contra la varicel·la ³			
14 anys	Td											
Embarassades	dTpa ⁵									Contra la grip		
40 anys	Td											
A partir de 60 anys												
65 anys	Td									Contra la grip cada any	Contra el pneumococ conjugada ⁶	Contra l'herpes zòster
80 anys												Contra l'herpes zòster

1. S'ha d'administrar la vacuna DTPa-PI als 6 anys d'edat als infants vacunats amb vacuna hexavalent als 2, 4 i 11 mesos. Els vacunats amb la pauta anterior, als 2, 4, 8 i 18 mesos rebran una dosi de dTpa.

2. **Contra el meningococ conjugada tetravalent (MACWY):** Es vacunaran els adolescents d'11-12 anys d'edat que no hagin rebut cap dosi de la vacuna MACWY des dels 10 anys d'edat. També es vacunaran, durant els propers dos anys, els nois i noies de 14 anys als centres educatius i es farà repesca fins als 18 anys d'edat als centres de salut.

3. **Vacuna contra l'hepatitis A (HA) i vacuna contra la varicel·la (V):** Només es vacunaran als 11-12 anys els infants no vacunats o parcialment vacunats (la pauta vacunal consta de dues dosis).

4. **Vacuna contra el virus del papil·loma humà (VPH):** Es vacunaran les noies i els nois amb dues dosis.

5. S'ha d'administrar la vacuna dTpa a les embarassades, en cada embaràs, al més aviat possible a partir de la setmana 27 de gestació.

6. **Vacuna contra el pneumococ conjugada:** La vacuna recomanada als 65 anys és la vacuna contra el pneumococ conjugada 20 valent (Pn20).

HEPATITIS A

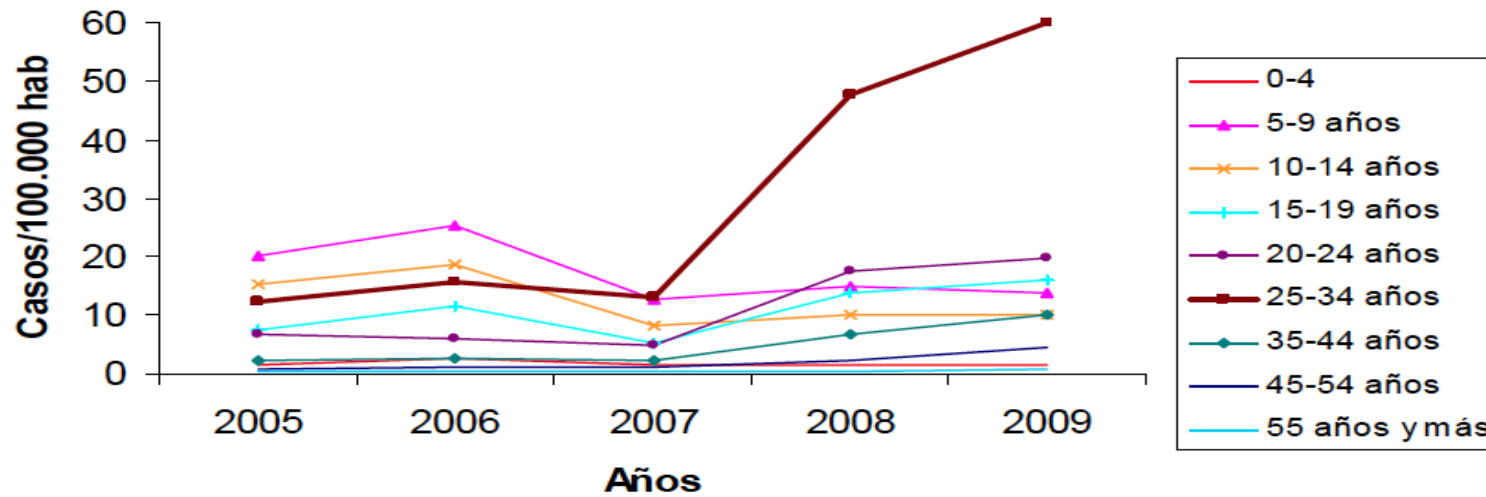

Distribució global del VHA

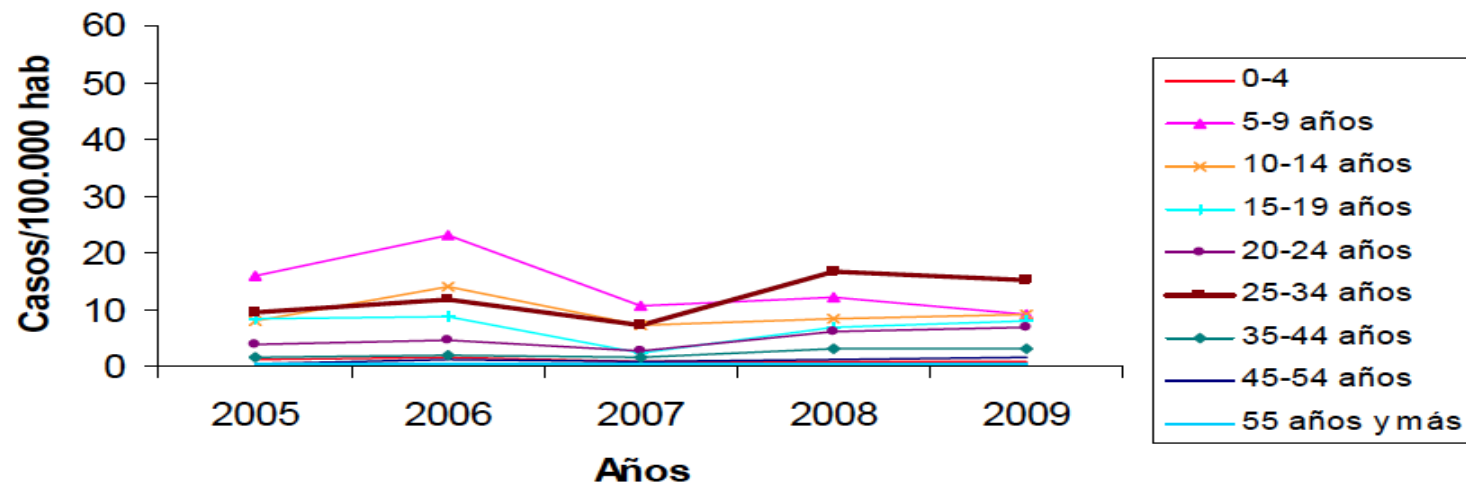

Incidència a Espanya

Hombres

Mujeres

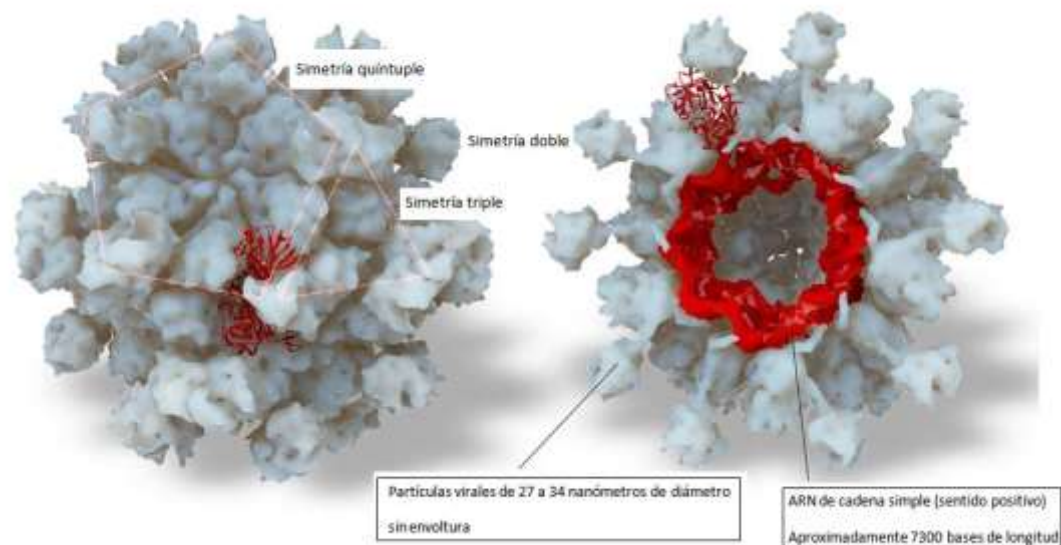

HEPATITIS E

Estructura de la partícula viral causante de la hepatitis E

Importància del problema VHE

□ Genotips 1 i 2

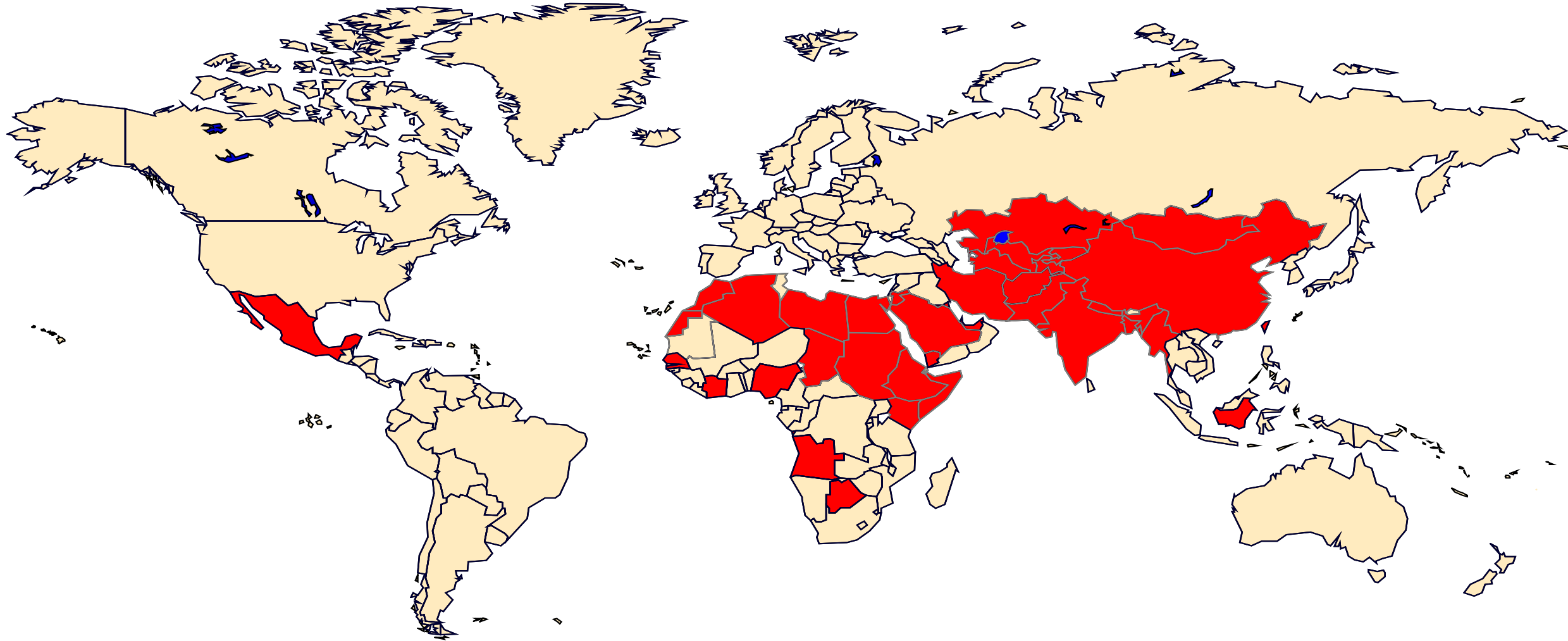
3 milions de casos simptomàtics → 70.000 persones moren
països desenvolupats → brots d'hepatitis aguda epidèmics
compte → hepatopatia crònica, gestació, immunodepressió

Importància del problema VHE

□ Genotips 3 i 4

endèmica → 2 milions afectats → zoonosis: porc
home/dona va ser de 3/1 → mitjana d'edat de 63 anys
IgG anti-VHE → 7.3 %

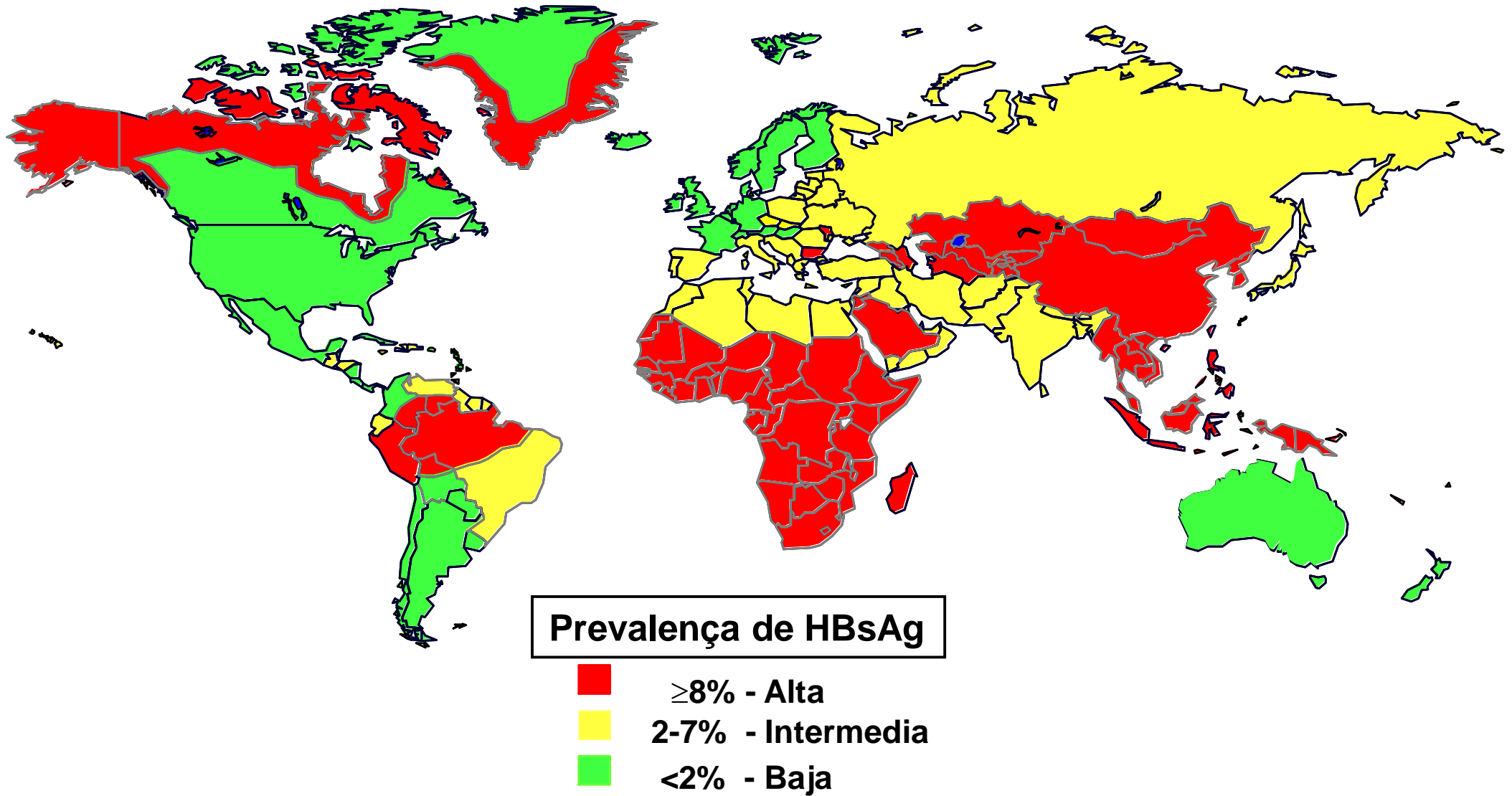
Distribución geográfica de la infección por el VHE

Fuente: Centers for Disease Control and Prevention (CDC), Atlanta, US

HEPATITIS B

Distribució geogràfica VHB

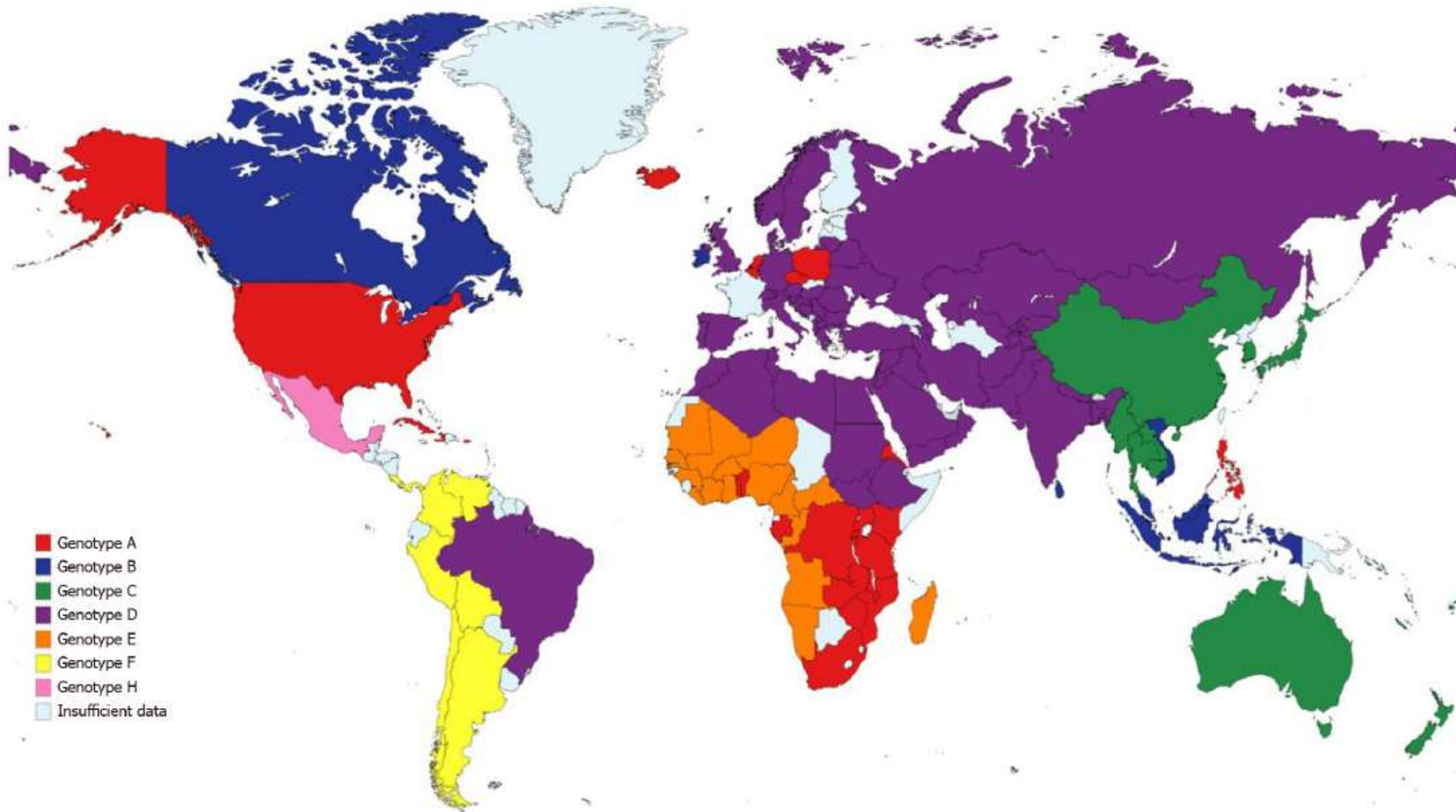

Figure 1 Global geographic distribution of most common hepatitis B virus genotypes per country.

Prevalença: 5 % població mundial (2.000.000 milions)

Patrons geogràfics de prevalença:

1-alta : (HBsAg $\geq$ 8%). `Asia i Àfrica sub-sahariana. (Infecció en 1a infància per transmissió perinatal).

2-intermitja: (HBsAg 2-7%) Mediterrani, est d'Europa, Rússia i Índia.

3-baixa: (HBsAg $<$ 2%): occident, grups de risc.

Incidència: disminueix per programes de vacunació i menys UDVP. 50 milions de nous casos per any

VIES DE TRANSMISSIÓ VHB

- **TRANSMISSIÓ HORIZONTAL**
  - INOCULACIÓ DIRECTA SANG
  - CONTACTE SEXUAL
  - CONTACTE MATERIAL INFECCIÓS
-
- **TRANSMISSIÓ VERTICAL**
  - TRANSPLACENTÀRIA
  - CANAL DEL PART
  - LACTÀNCIA

EVOLUCIÓ NATURAL

INFECCIÓ VHB

INFECCIÓ AGUDA

subclínica 80 %

anictèrica 10-15%

Ictèrica 5- 20 %

fulminant <1 %

CRONIFICACIÓ 5%

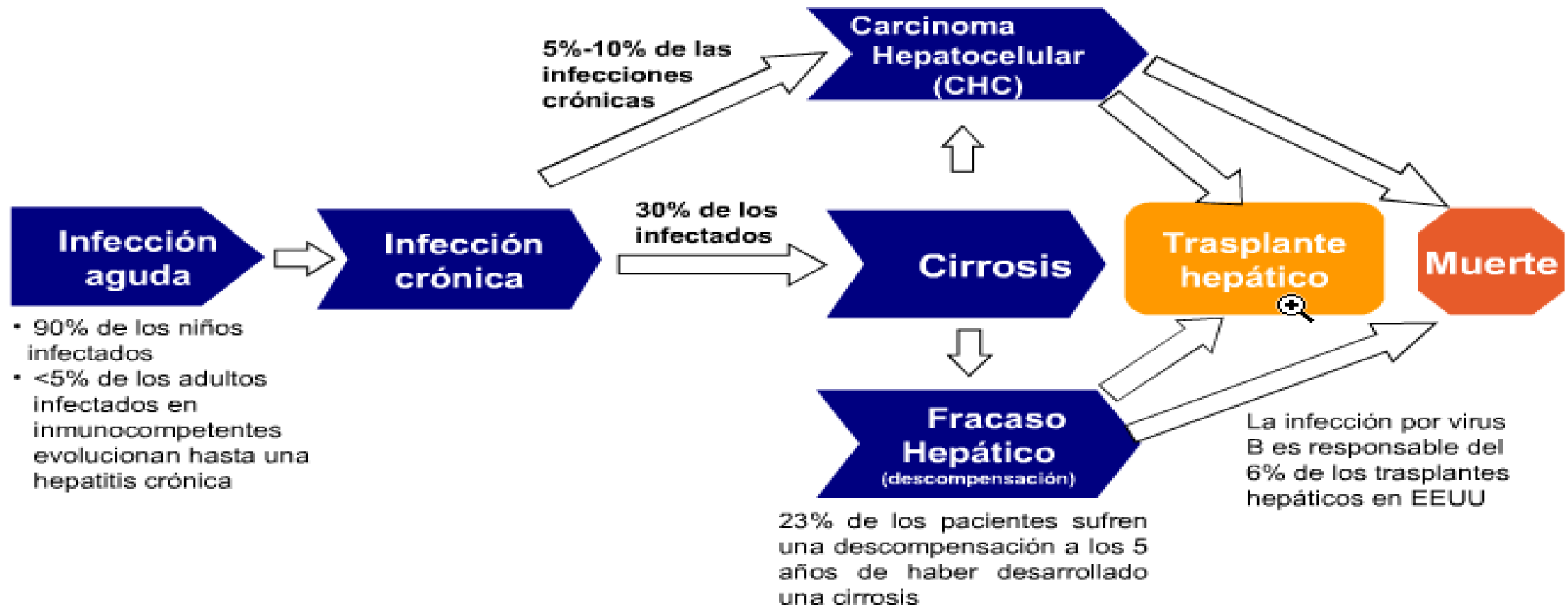
RECUPERACIÓ 95 %

SEROLOGÍA

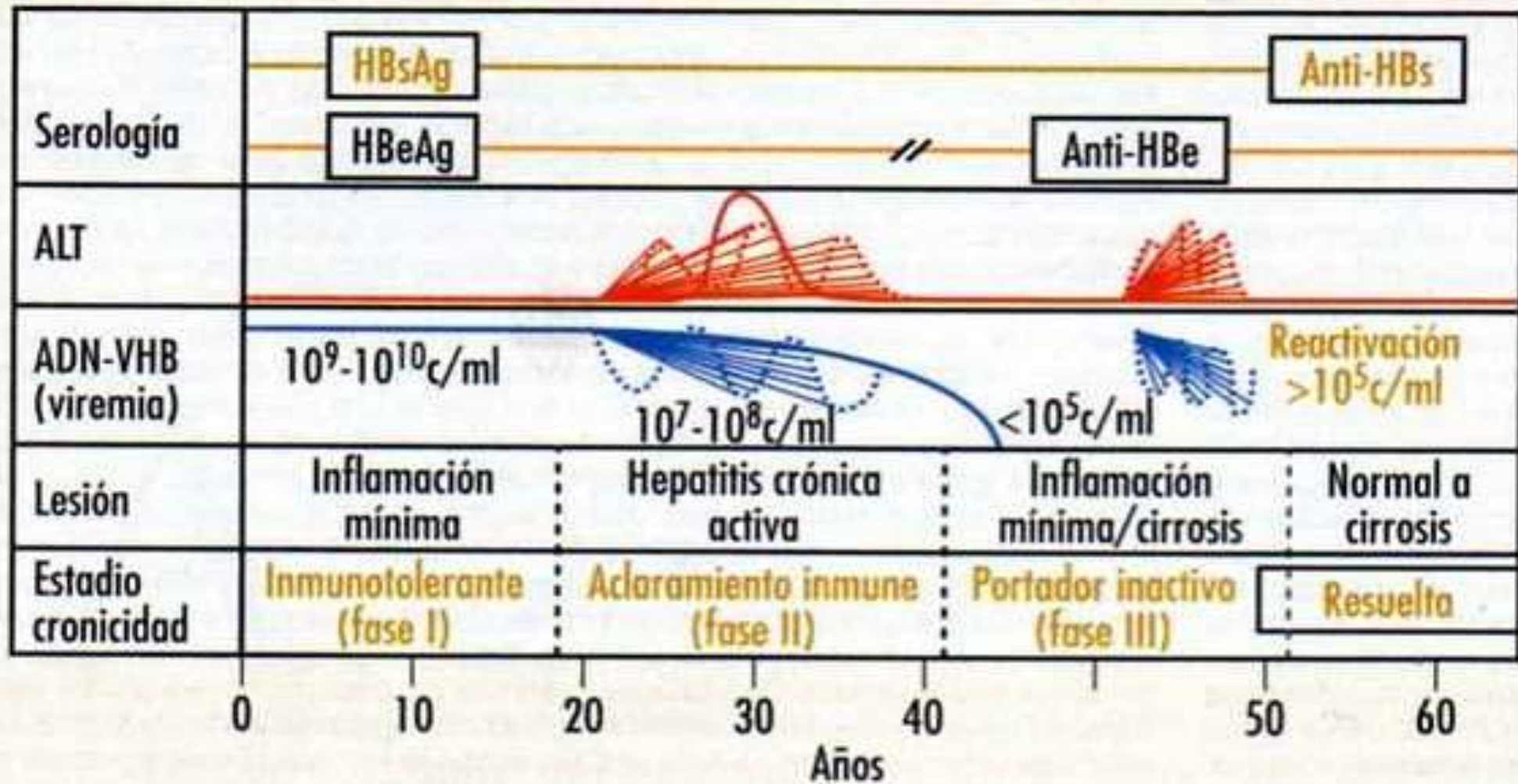
cròniques

Aguda	Pasada	HCB e+	HCB e-	PI	Vacunación
HBsAg + AntiHBc + AntiHBc IgM + HBeAg + DNA +++ Transas +++	AntiHBs + AntiHBc + AntiHBe + DNA -	HBsAg + AntiHBc + HBeAg + DNA ++ Trans ++	HBsAg + AntiHBc + AntiHBe + DNA -/+ Trans -/+	HBsAg + AntiHBc + AntiHBe + DNA -/+ Trans -	AntiHBs +

¿Se puede modificar la historia natural de la infección por el VHB?

Fases de la infección crónica por el VHB

•NO INDICACIÓ DE TRACTAMENT PER HEPATITIS AGUDA

Taula 1. Fases de la infecció crònica pel VHB i indicacions de tractament

Grups de pacients				
Marcador	Immuno-tolerant	HBeAg +	HBeAg -	Portador inactiu HBsAg
HBsAg	+	+	+	+
HBeAg	+	+	-	-
Anti-HBe	-	-	+	+
ALT	Normal	↑	↑ o fluctuant	Normal
ADN-VHB (UI/mL)	> 20.000	> 20.000	> 2.000	< 2.000
Histologia	Normal/Ileu	Activa	Activa	Normal o residual
Tractament	NO	SI	SI	NO

HBsAg: Antigen de superfície o Antigen Australia

HBeAg: Antigen e del VHB

Anti-HBe: anticòs enfront de l'antigen e

ALT: transaminasa Alanina aminotransferasa, abans coneguda com GPT o transaminasa glutàmic-pirúvica.

ADN-VHB: Càrrega viral del VHB

Table 2 Treatment criteria in patients with chronic hepatitis B virus and immune active phase per society guidelines

Criteria	American Association for the Study of Liver Disease ^[61]	European Association for the Study of the Liver ^[63]	Asian Pacific Association for the study of Liver Diseases ^[62]
ALT	≥ 2 times ULN – males 35 U/L, females 25 U/L	> 1 time ULN – 40 U/L	> 2 times ULN – 40 U/L
HBV DNA viral load	> 2000 IU/mL if HBeAg negative or > 20000 IU/mL if HBeAg positive	> 2000 IU/mL, regardless of HBeAg status	> 2000 IU/mL if HBeAg negative or > 20000 IU/mL if HBeAg positive
Degree of liver fibrosis/inflammation	Liver biopsy with moderate-severe inflammation or advanced liver fibrosis (F3-F4). Liver elastography or serum markers showing advanced liver fibrosis (F3-F4)	Liver biopsy, liver elastography or non-invasive testing consistent with moderate-severe fibrosis (F3-F4)	Liver biopsy with moderate-severe inflammation or advanced liver fibrosis (F3-F4). Fibroscan or serum markers showing advanced liver fibrosis (F3-F4)

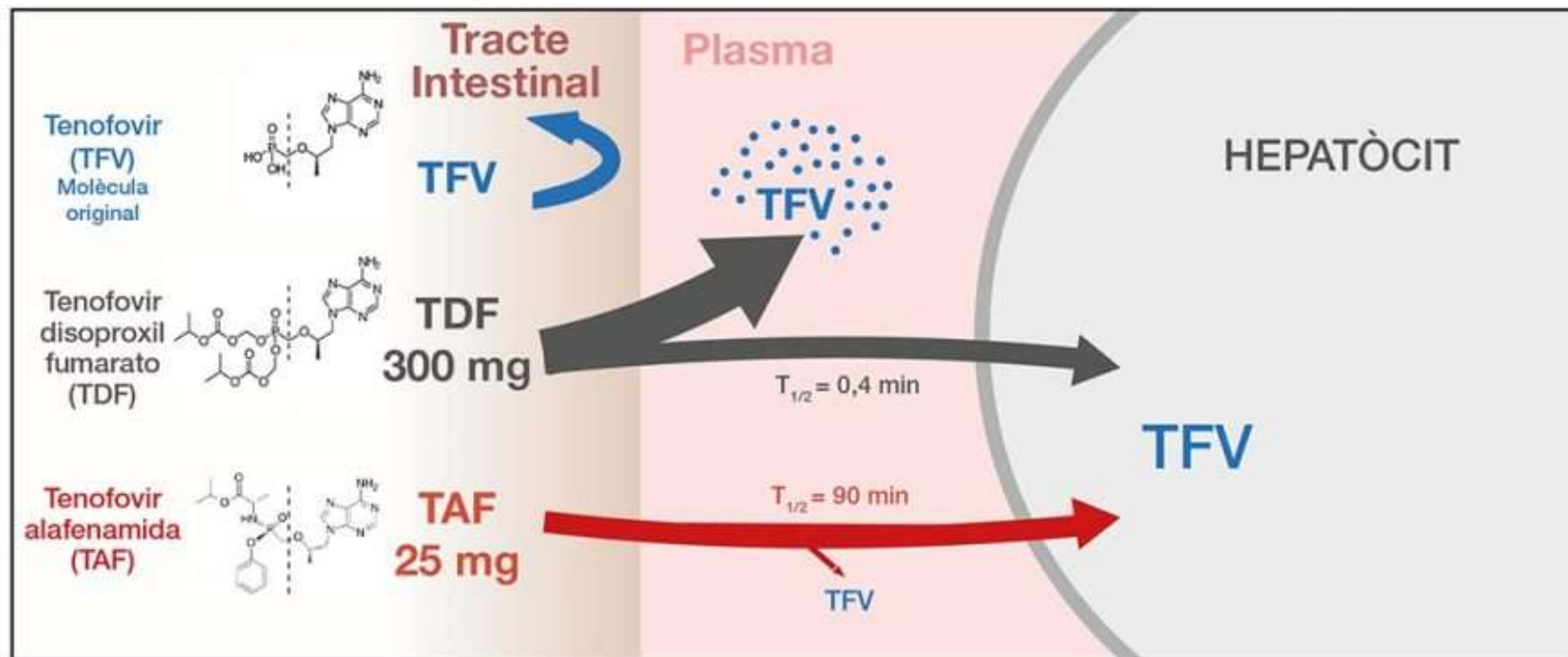
ALT: Alanine aminotransferase; HBV: Hepatitis B virus; HBeAg: Hepatitis B e antigen; ULN: Upper limit of normal.

un fàrmac potent de la família dels anàlegs de nucleòsid/nucleòtid que presenti una elevada barrera a la resistència :

- Entecavir (Baraclude®),
- tenofovir disoproxil fumarato (TDF, Viread®)
- tenofovir alafenamida (TAF, Vemlidy®)

Tenofovir Alafenamida (TAF): Tenofovir de segona generació

El nivell en plasma de TAF és 91% menor que el de TDF, amb la qual cosa disminueix la toxicitat renal i òssia mantenint l'eficàcia antiviral.

PACIENTES HBeAg (+)

Jóvenes

Infectados con Genotipo A

Valores elevados de ALT

Valor de ADN-VHB moderadamente elevado

PEG-IFN

Buena opción terapéutica

ETV

TDF

Pacientes que mejor responden a ANUCs

RESTO DE PACIENTES HBeAg (+)

PACIENTES HBeAg (-) (70-90% población española)

ETV

TDF

Se deben considerar fármacos de elección

Evolución de la terapia anti-VHB

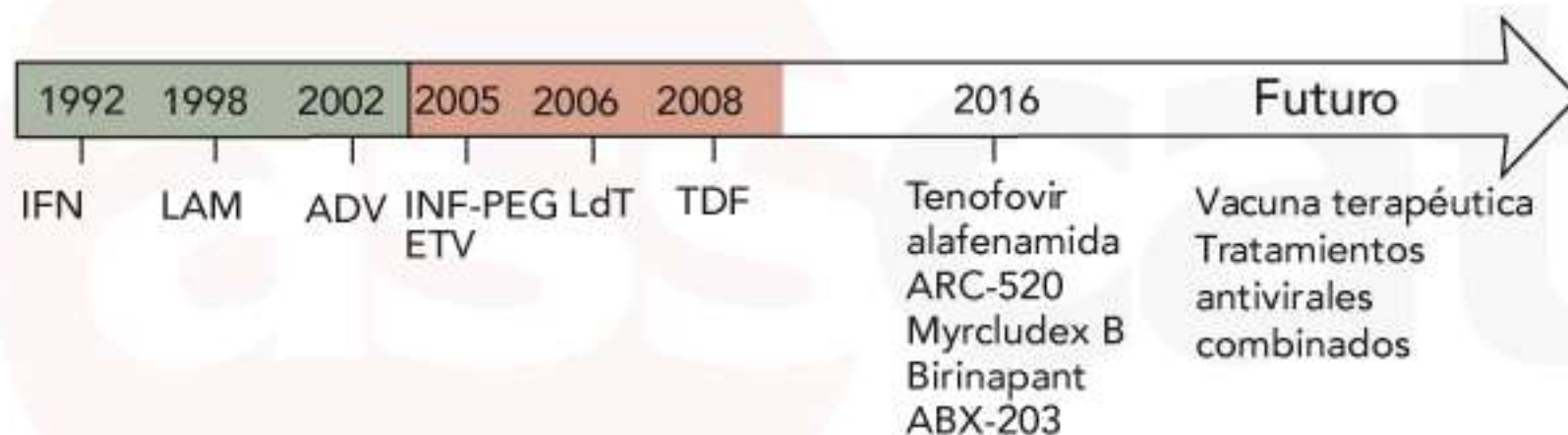
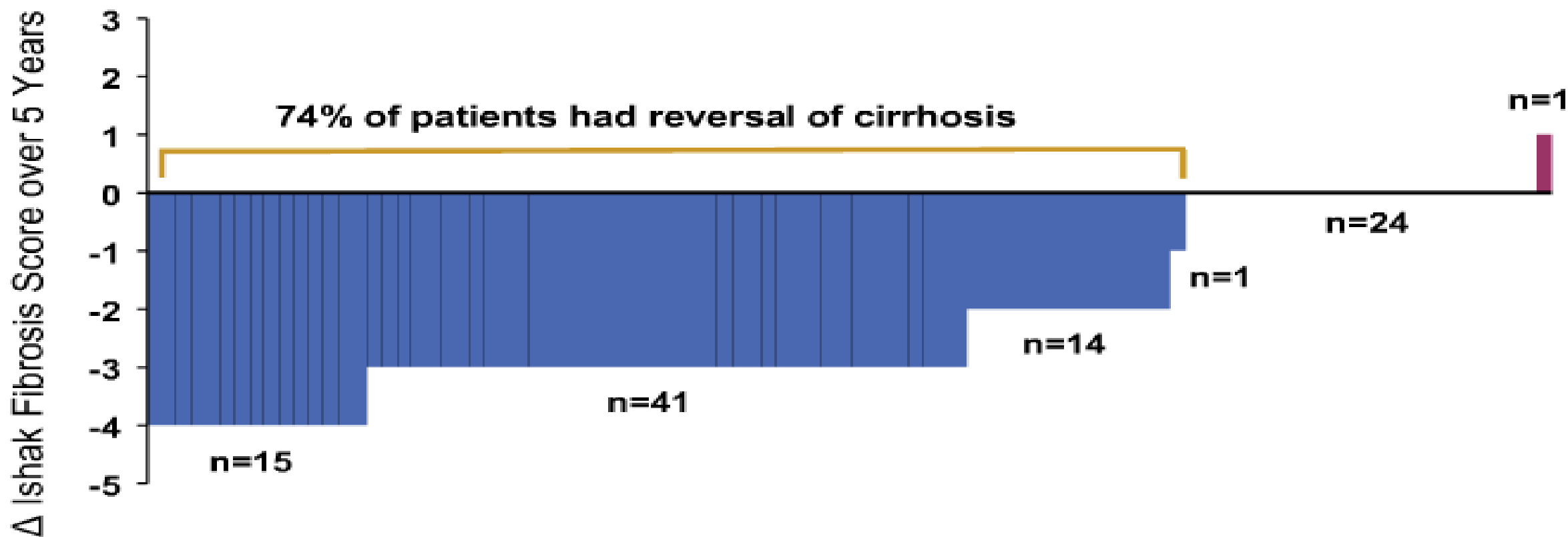

Figura 3. Abreviaciones: IFN, interferón; LAM, lamivudina; ADV, adefovir; INF-PEG, interferón pegilado; ETV, entecavir; LdT, telbivudina; TDF, tenofovir disoproxil fumarato. Están en estudio varios medicamentos novedosos. Tenofovir alafenamida (TAF) se halla en estudio de fase III para tratamiento de pacientes con mono infección; aprobación esperada para 2016

- Reversió de la cirrosi en 96 pacients amb cirrosi inicial després de 5 anys de tractament amb antiviral oral (TDF).

HEPATITIS C

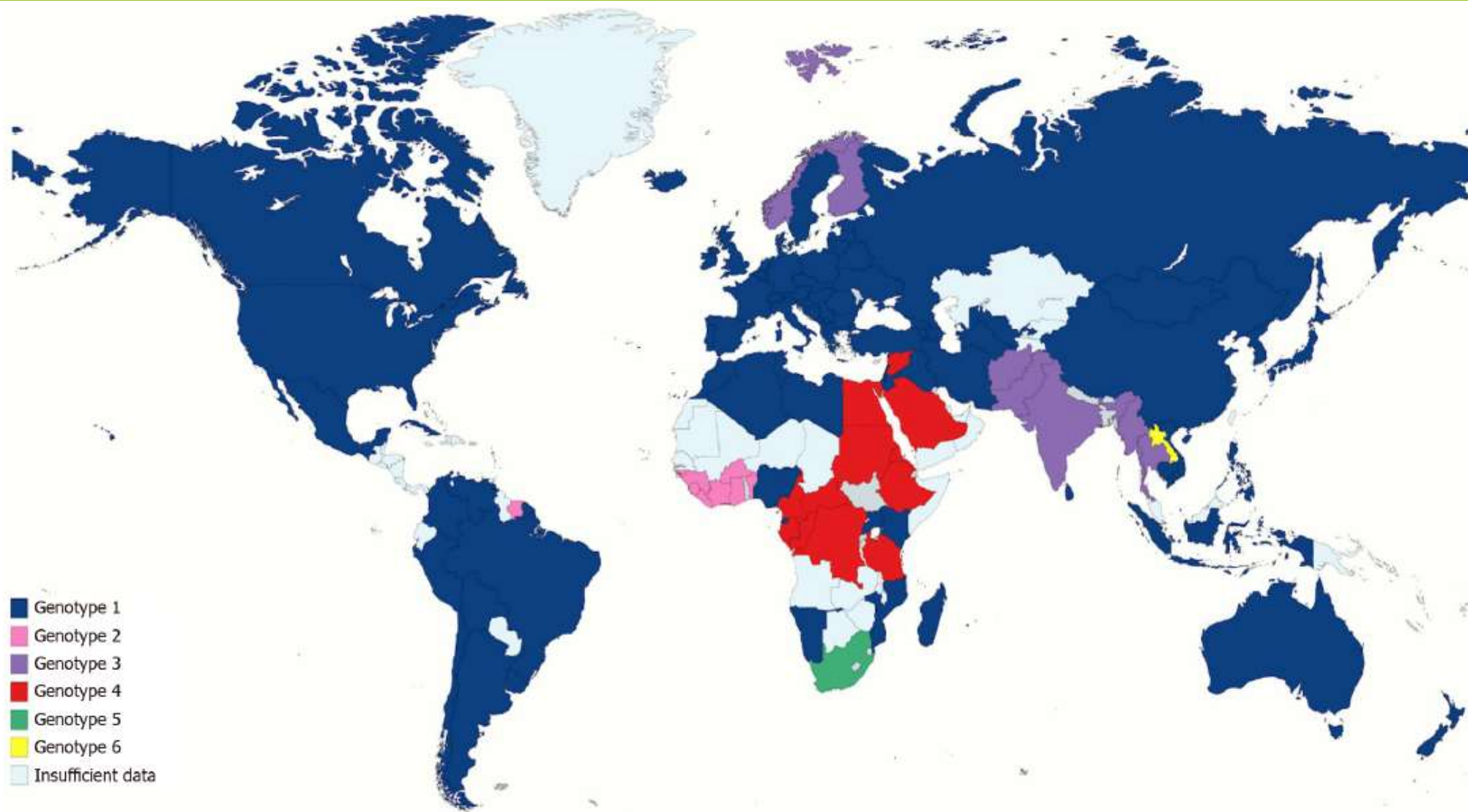

Figure 3 Global geographic distribution of most common hepatitis C virus genotype per country.

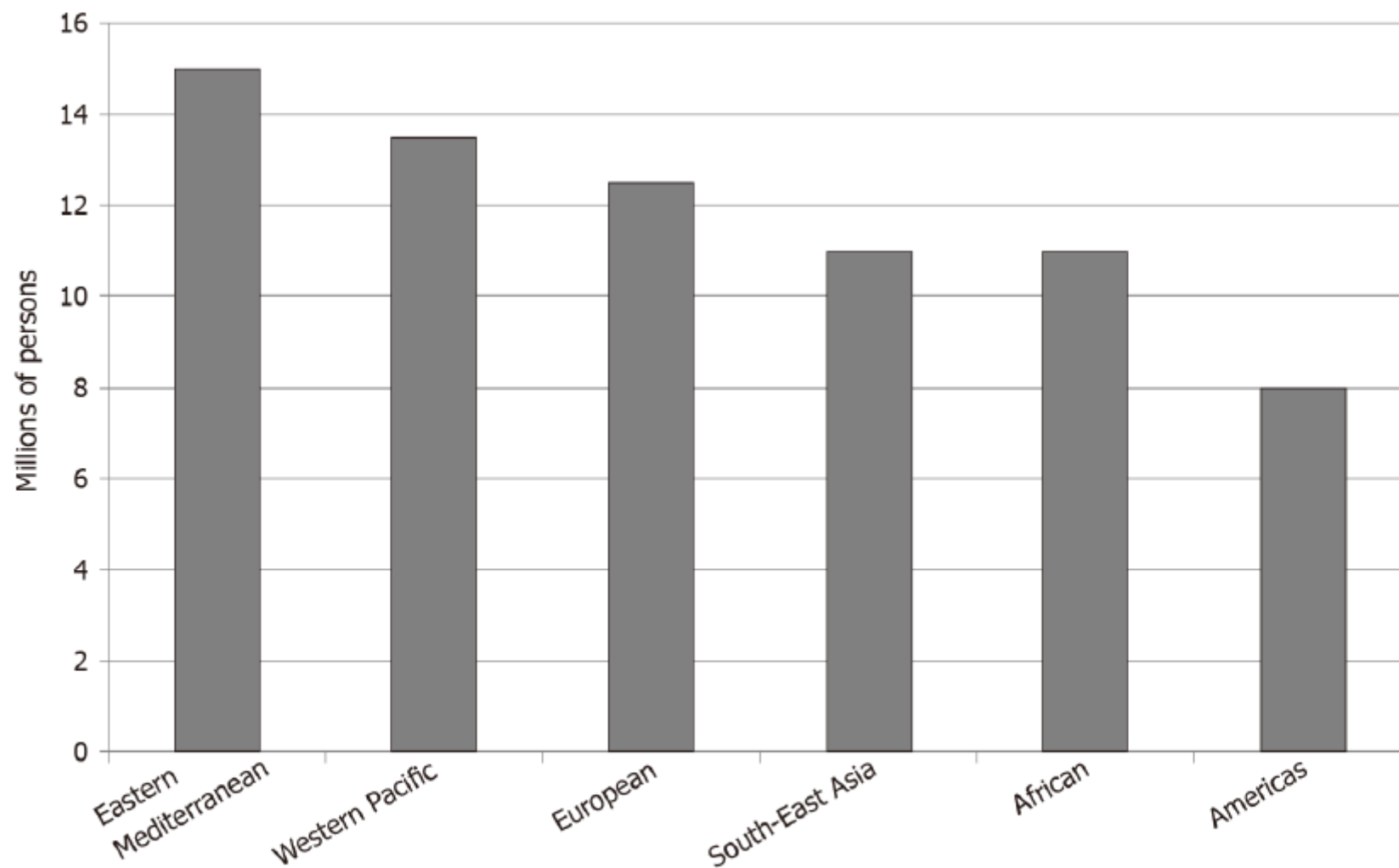
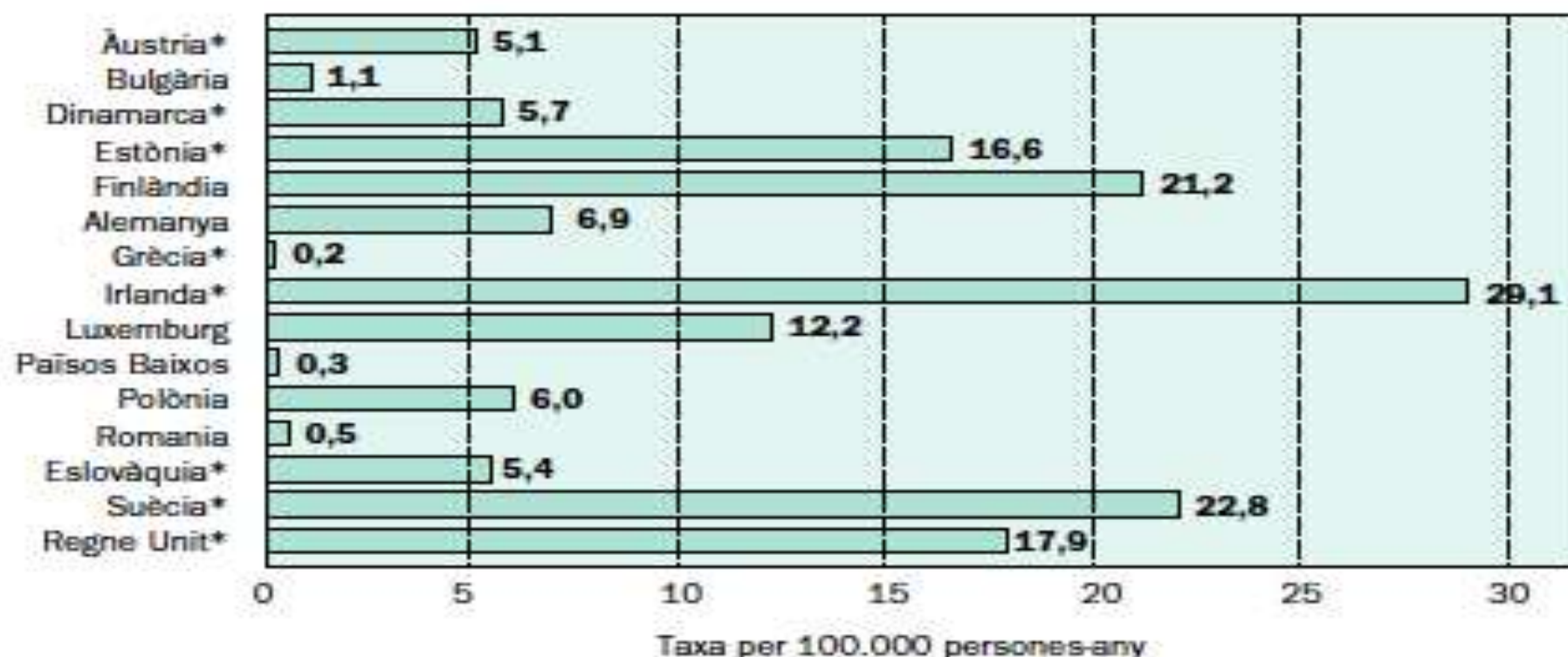

Figure 2 World Health Organization estimated chronic hepatitis C infection prevalence worldwide per region in 2015.

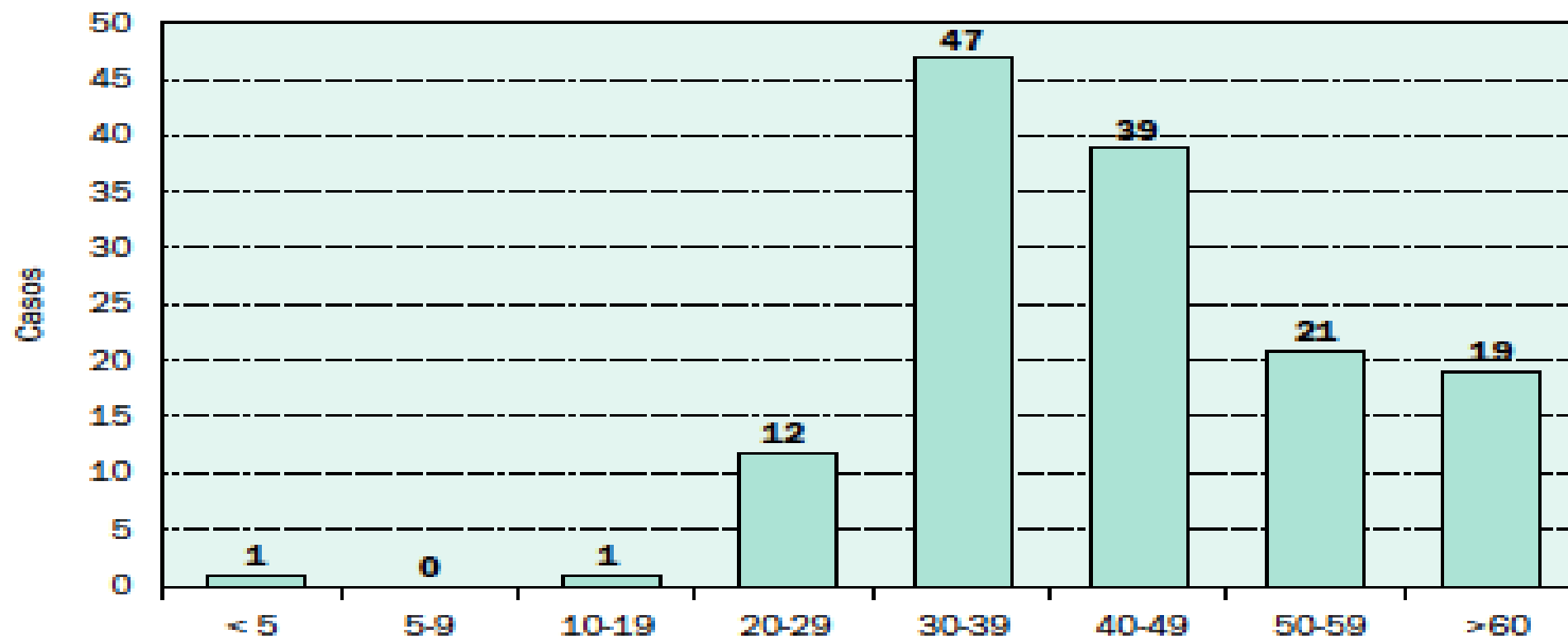
Figura 4. Taxes d'incidència notificades a la Unió Europea i a l'Àrea Econòmica Europea en diversos països, 2007-2012

*Aquests països diferencien entre hepatitis crònica i hepatitis aguda; la resta no ho fa.

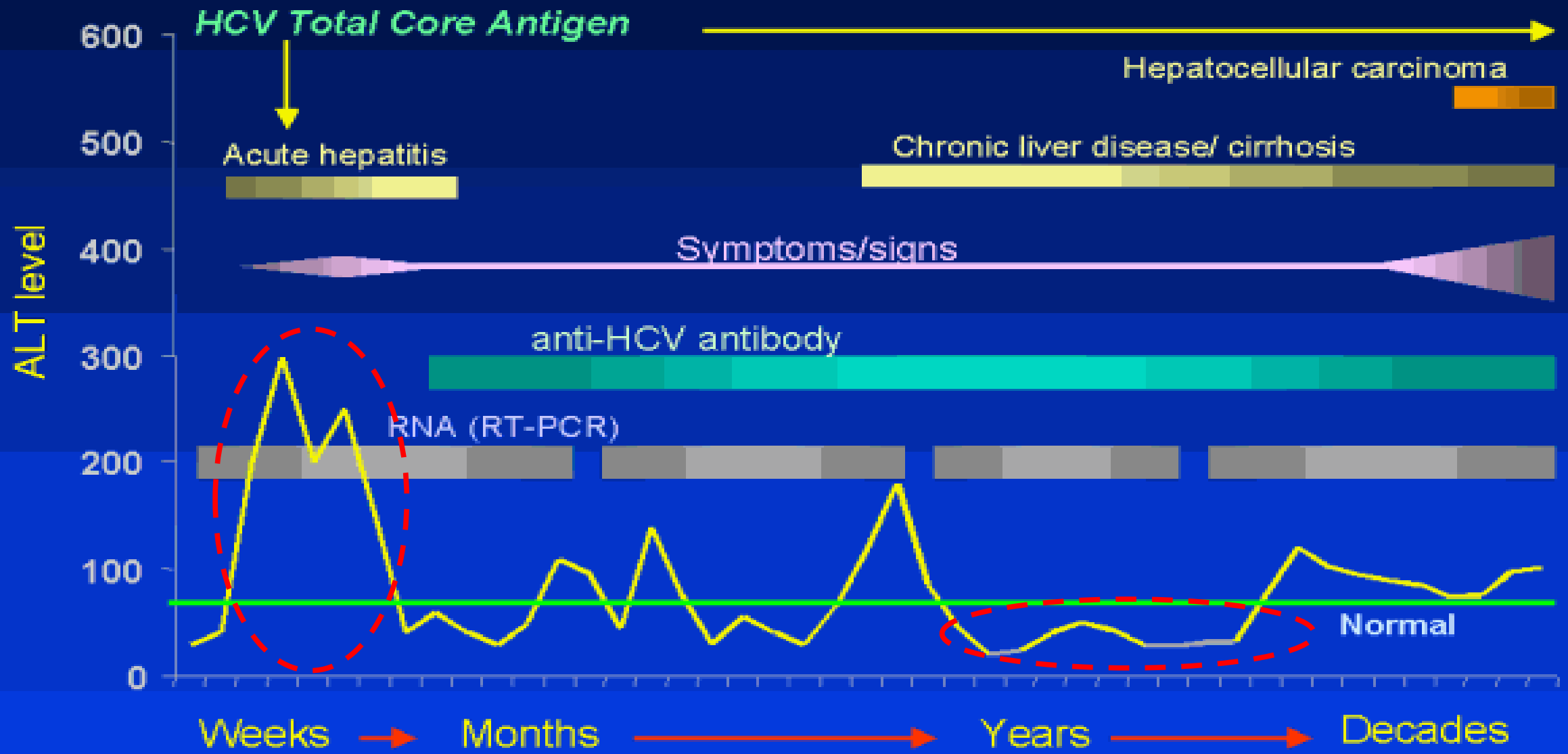
Font: ECDC. Hepatitis B and C surveillance in Europe 2012. Estocolm: ECDC; 2014

Hepatitis C segons el grup d'edat. Catalunya, 2011-2014*

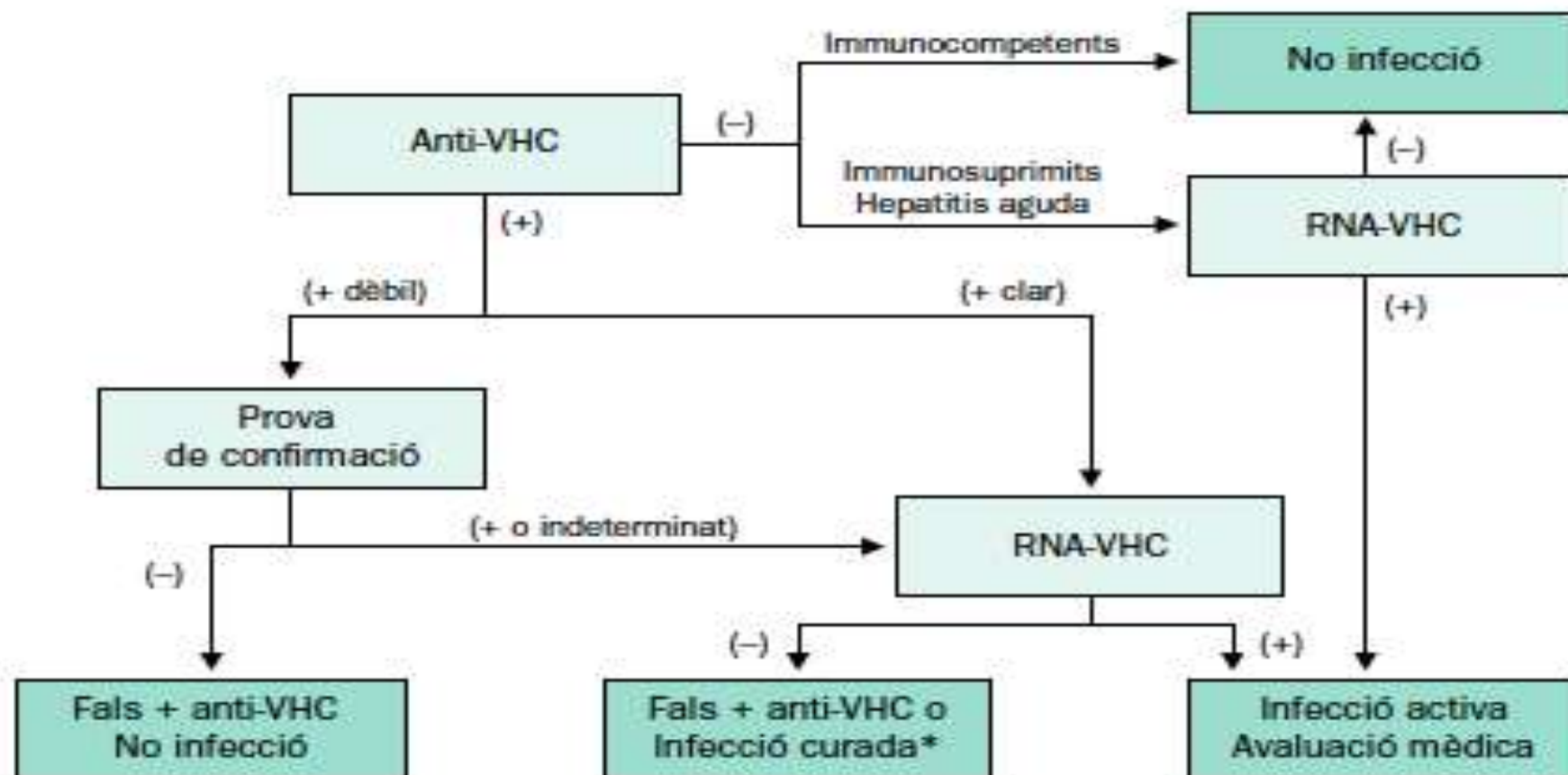

*Dades provisionals

Natural History of HCV Infection

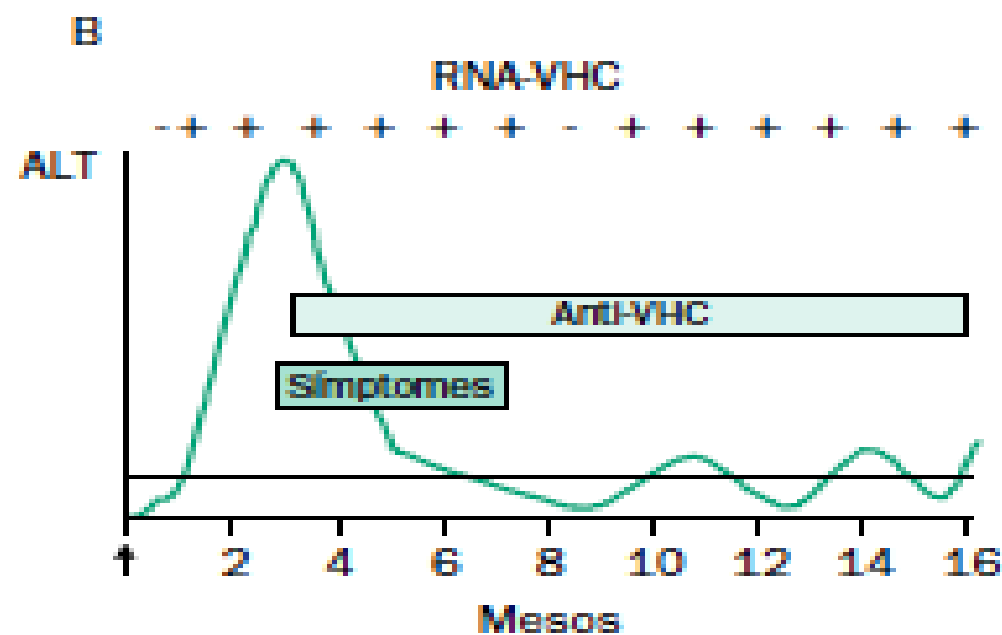
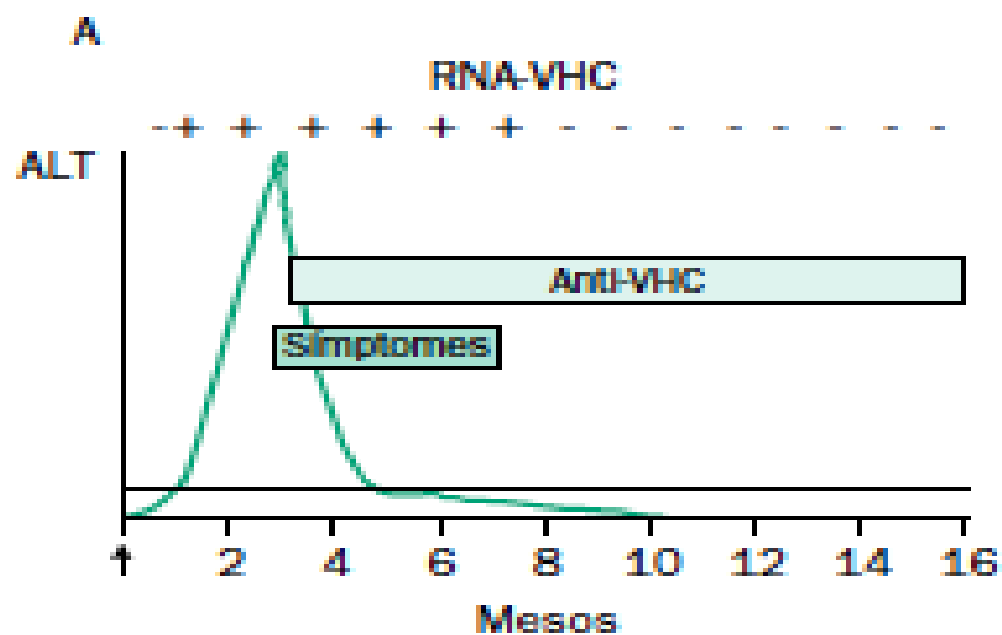

Figura 15. Algoritme per al diagnòstic d'Infecció pel VHC

*Es recomana repetir la prova de detecció de l'RNA-VHC passat un mínim de 6 mesos

A) Evolució d'una hepatitis C aguda: resolució; B) Infecció pel VHC: cronificació

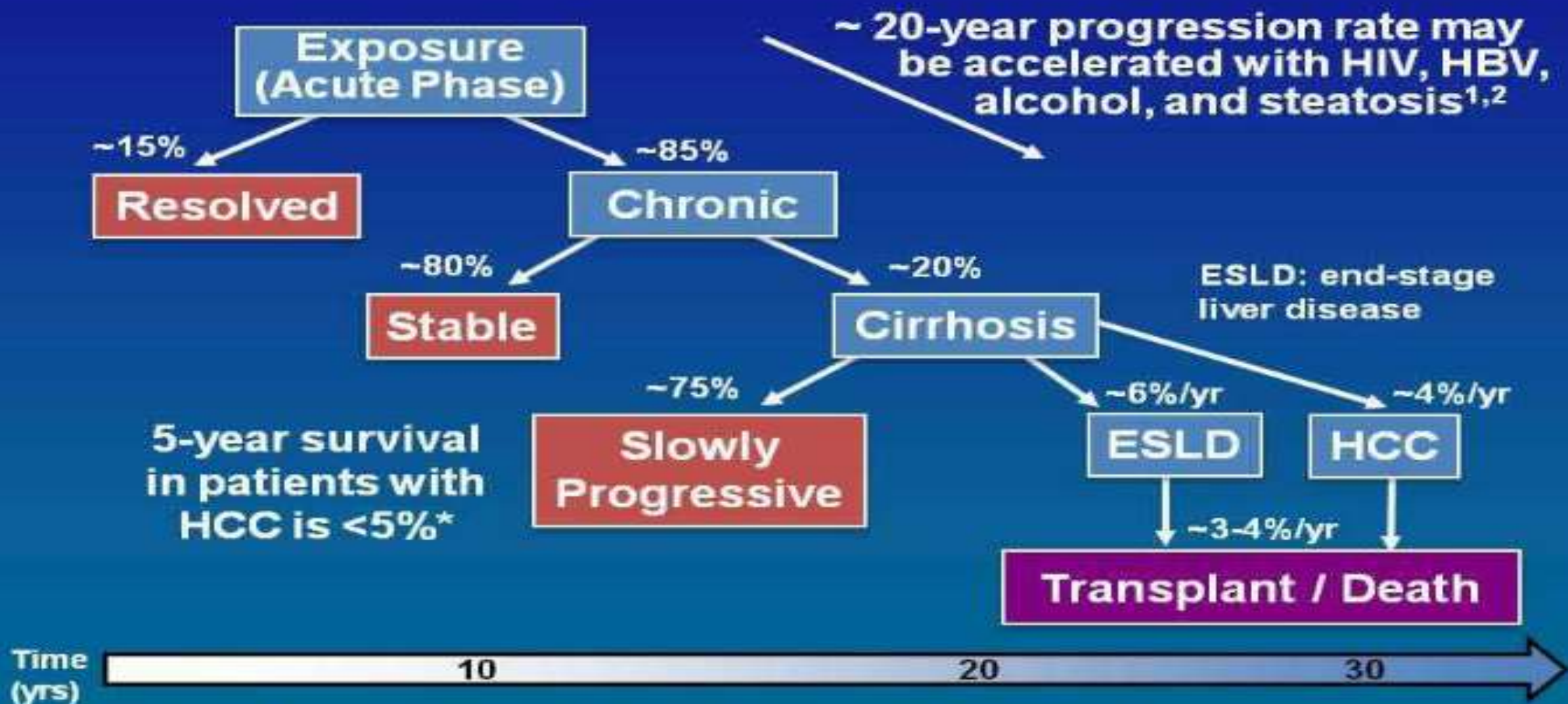
Diagnòstic sospita Hepatitis cròniques virals

Cóm identificar als portadors crònics?

---

1. Hipertransaminèmia persistent
  2. Pertinença a grups de risc: nascuts entre 1945-1965 (baby boomers)
  5. Manifestacions hepàtiques i extrahepàtiques
  4. Examen de salut
-

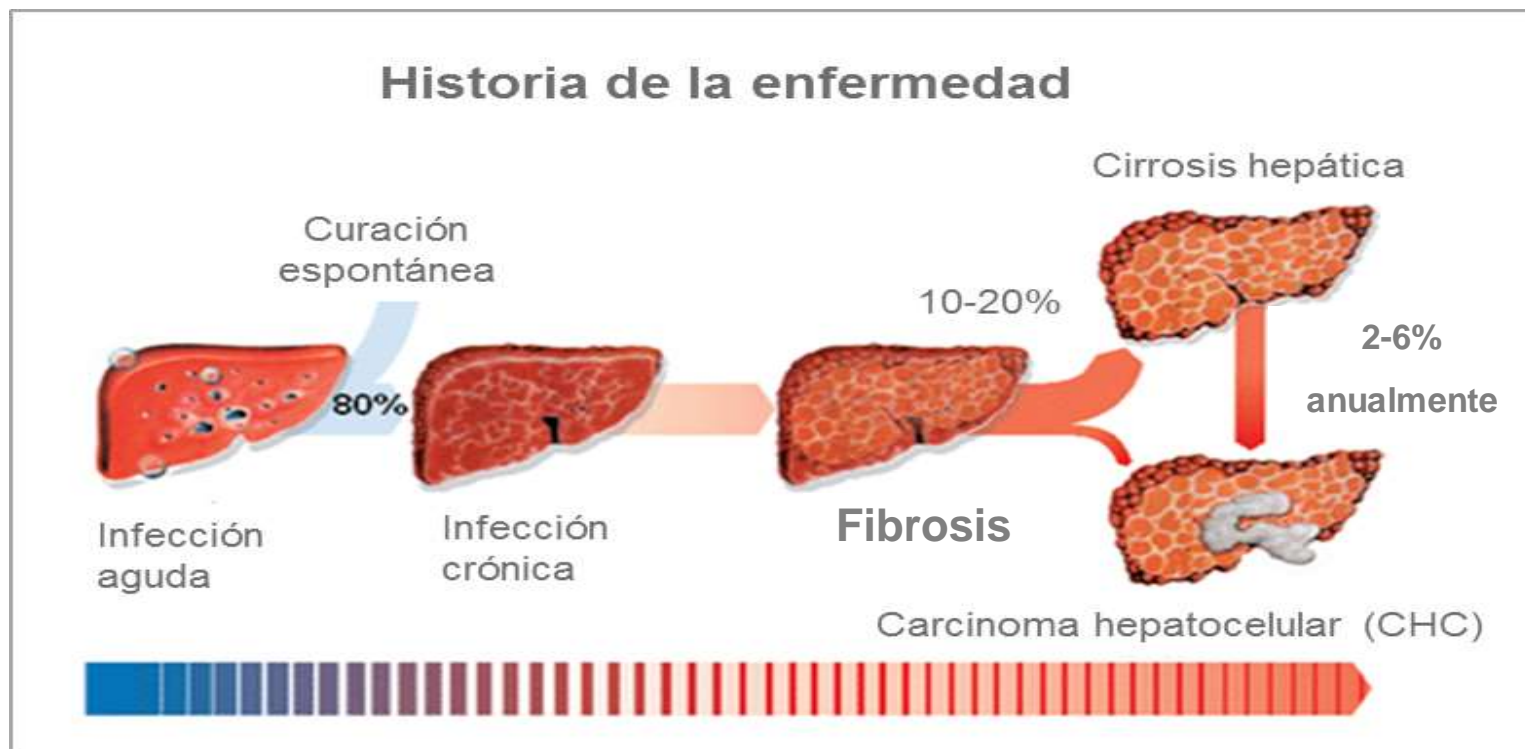
Natural history of HCV infection

*NIH Consensus Statement. June 10-12, 2002;19(3), March 24-26, 1997;15(3).

1. Di Bisceglie AM. Hepatol. 2000;31(4):1014; 2. Bialek SR, Terrault NA. Clin Liver Dis. 2006;10(4):697.

La hepatitis C és una malaltia progressiva:¹⁴

- El **risc de descompensació** augmenta des d'un 5% (1er any) a un 30% (10 anys) a partir del diagnòstic de cirrosi¹⁵
- La **taxa de supervivència** en pacients amb cirrosi descompensada als 5 anys és del 50%¹⁵

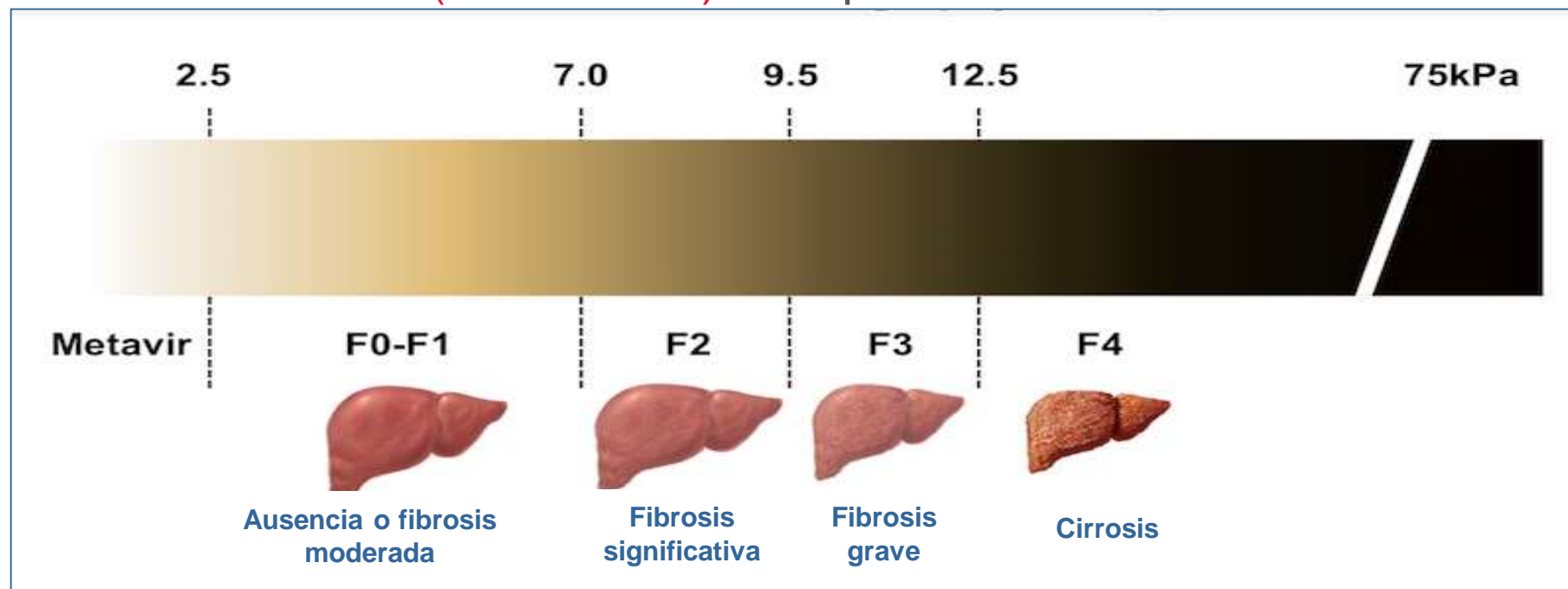
Imagen extraída de: HCV Guidance App: Hepatitis C course of illness. Disponible en: <https://hcv.guidelinecentral.com/toolbox/patient-resources/course-of-illness-hep-c/>. Acceso: junio 2018.

Un de cada 3 trasplantaments hepàtics a Espanya són deguts al VHC¹⁰

Valoració del pacient: la fibrosi hepàtica

- Avaluar grau de fibrosi per conèixer l'evolució del dany hepàtic
- Per Fibroscan® (no invasivo) o biòpsia³⁰

Fibroscan® es propiedad de la empresa Echosens

Mètodes no invasius per avaluar la fibrosi hepàtica

- Altres mètodes **no invasius** per **avaluar la fibrosi hepàtica**^{31,32}
  - ✓ Basats en paràmetres analítics convencionals, senzills i fàcils d'aplicar
  - ✓ Permet realitzar una primera aproximació al grau de fibrosi hepàtica a APiC
  - ✓ Més usats: **APRI y FIB-4**

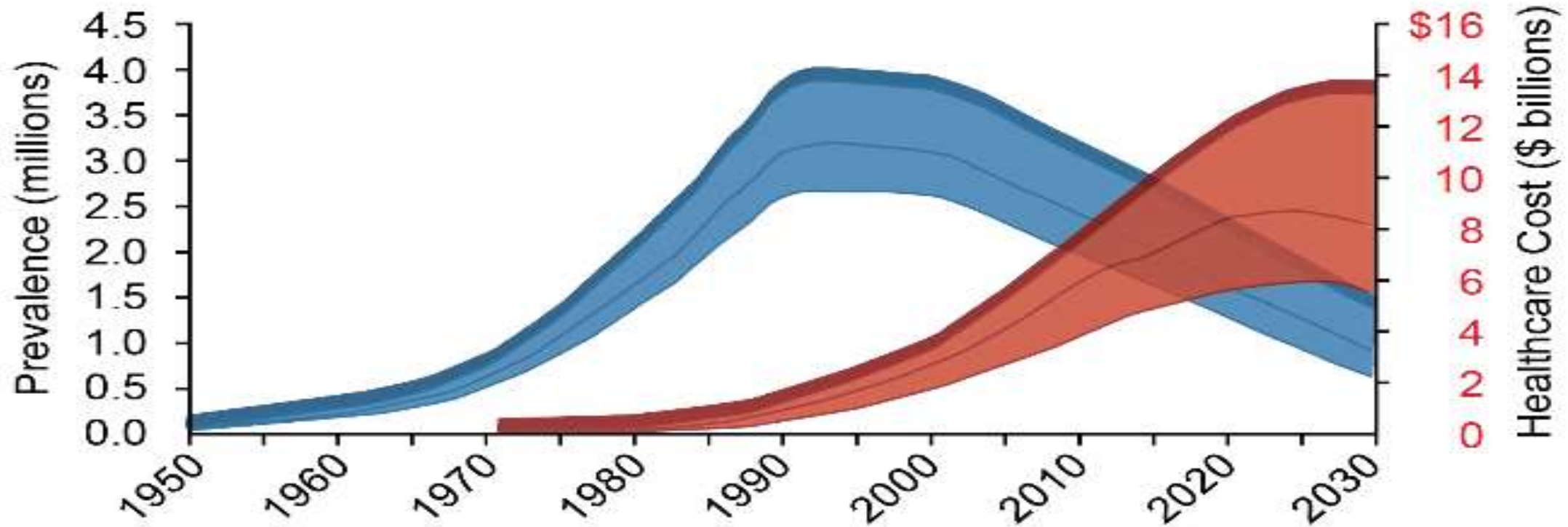
$$\text{APRI}^{31} = \frac{\text{AST (UI/L)} / \text{LSN AST (UI/L)} \times 100}{\text{N}^{\circ} \text{ DE PLAQUETAS (x 10}^9\text{/L)}}$$

$$\text{FIB-4}^{32} = \frac{\text{Edad (años)} \times \text{AST (UI/L)}}{\text{N}^{\circ} \text{ DE PLAQUETAS (x 10}^9\text{/L)} \times \text{ALT (UI/L)}}$$

Factores asociados a la progresión de la fibrosis

Factores virales	Factores del huésped	Factores externos
<p>Carga viral Genotipo Quasispecies</p>	<p>Edad de la infección Duración de la infección Sexo Estado inmunológico Susceptibilidad genética Co-infección por otros virus</p> <p>Esteatosis Enfermedades asociadas</p>	<p>Ingesta de alcohol Dieta Tabaco Cannabis Fármacos Contaminantes ambientales</p>

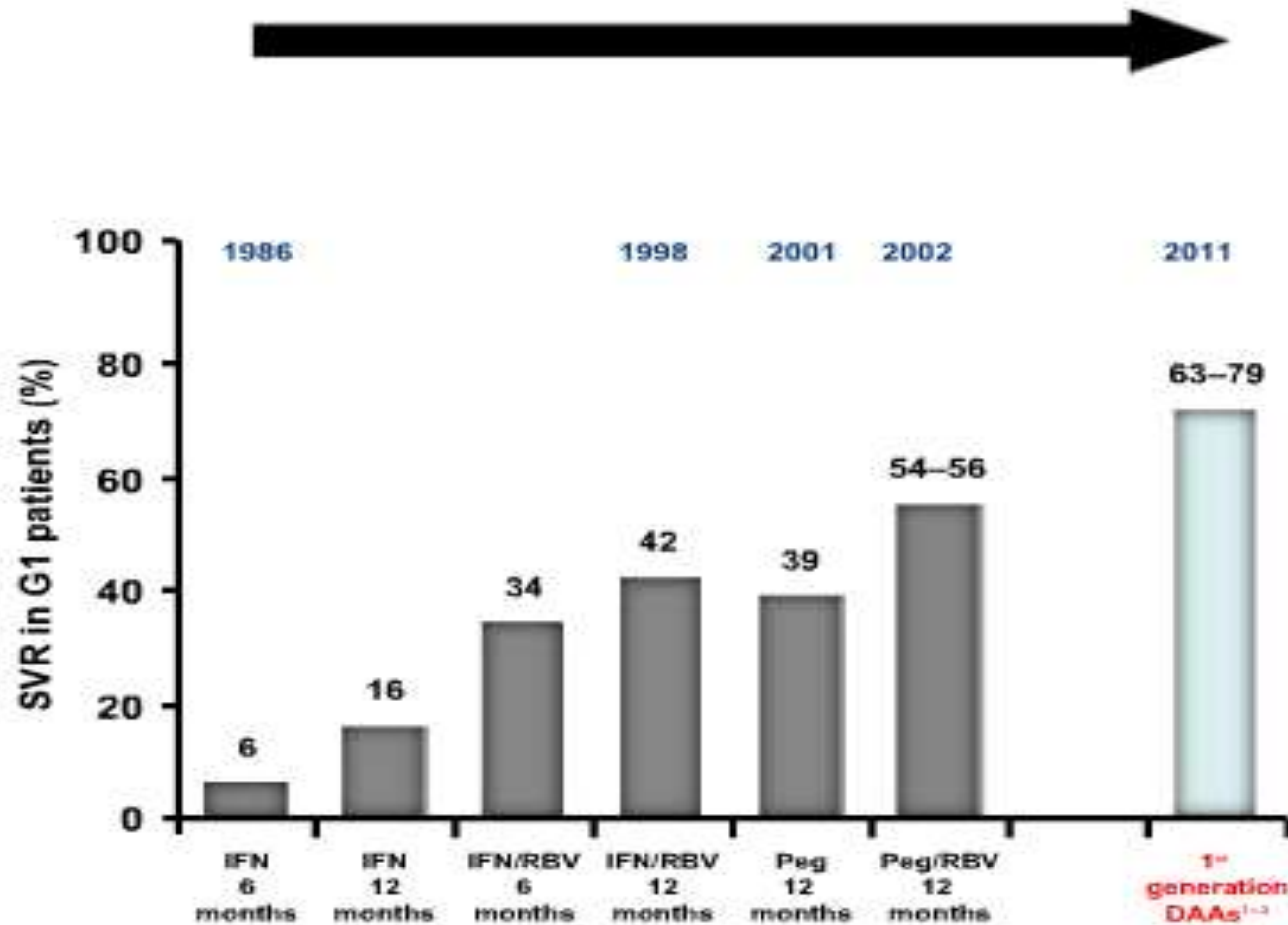
Els costos sanitaris s'estan incrementen a causa de la progressió del pacient amb infecció per VHC a malaltia hepàtica més avançada

La población con infección por VHC está envejeciendo
La enfermedad hepática grave asociada con el VHC tendrá un mayor impacto en el sistema sanitario a medida que envejece la población infectada

Tractament HC. On estem?

Milestones in therapy of chronic HCV

18 months' knowledge

More than 110,000 patients
have been treated with TVR
worldwide⁴

2014

2nd generation DAAs⁴
SOF
SMV

G1: genotype 1
PI: protease inhibitor

1. Telaprevir EU SmPC
2. Poordad F, et al. N Engl J Med 2011;364:1195-206
3. AASLD guidelines. Hepatology 2004;39:1147-71
4. Janssen Press Release 1 November 2013
5. AASLD Hepatitis C Guidelines. 2014; www.HCVguidelines.org

Fàrmacs antivirals d'acció directa (AAD) per VHC

- 👉 Respostes virals sostingudes (RVS) > 95% en hepatitis crònica VHC.
- 👉 Diferents dianes terapèutiques:
  - ❖ Inhibidors de la proteasa NS3/NS4 (acaben en previr)
  - ❖ Inhibidors polimerasa NS5B (acaben en buvir)
  - ❖ Inhibidors complexe NS5A (acaben en asvir)
- 👉 Duració: 8-24 setmanes (mitjana 12 setmanes)
- 👉 Combinar 2/3 fàrmacs en 1 comprimit
- 👉 Tractament individualitzat segons genotip (no pangeno-típics) / pangeno-típics
- 👉 Afegir ribavirina en alguns casos de malaltia avançada
- 👉 Efectes adversos molt poc freqüents (náusees, insomni, cefalea, astènia)
- 👉 Interaccions amb fàrmacs d'ús habitual (fins a 63%)

Evolución del tratamiento antiviral VHC

Eficacia clínica

6-16%

34-42%

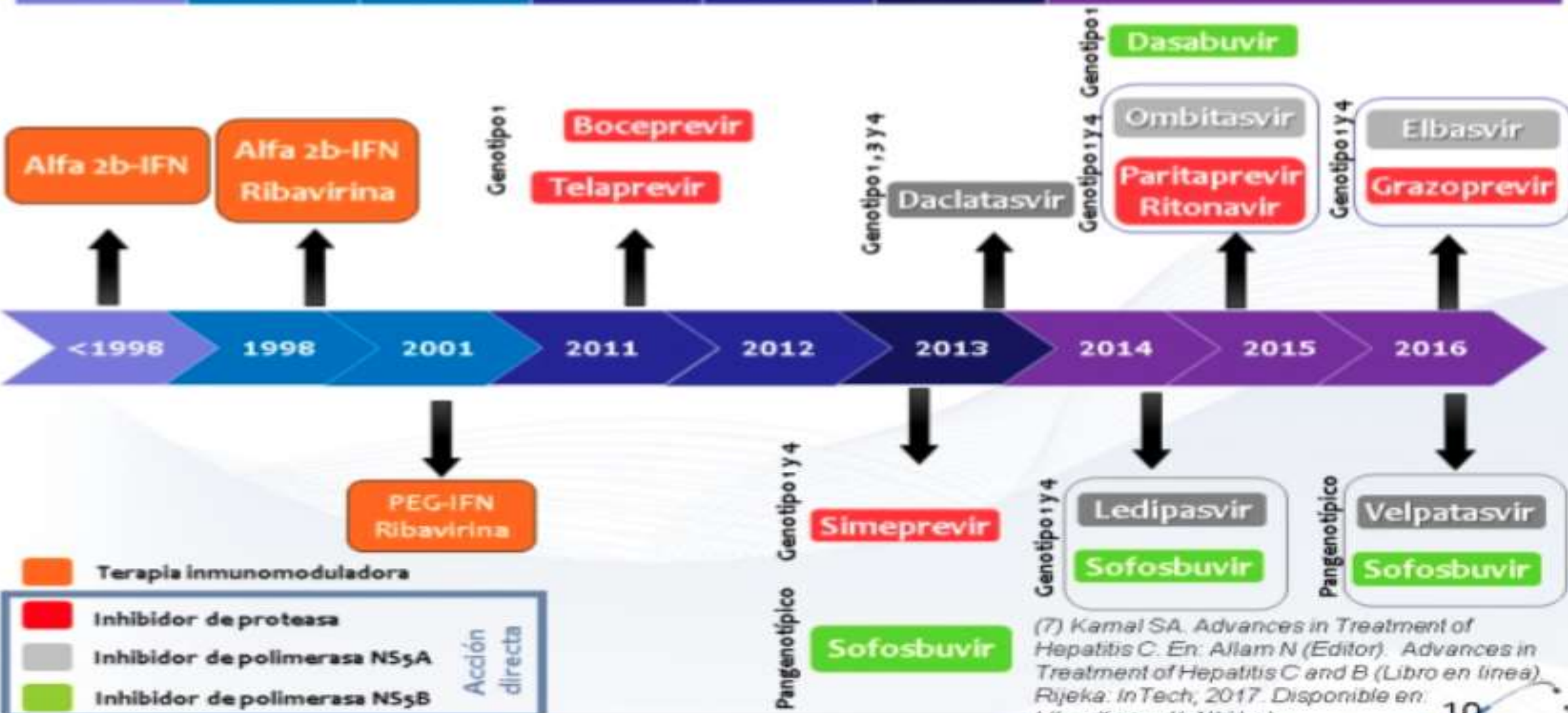
39%

63-66%

69-75%

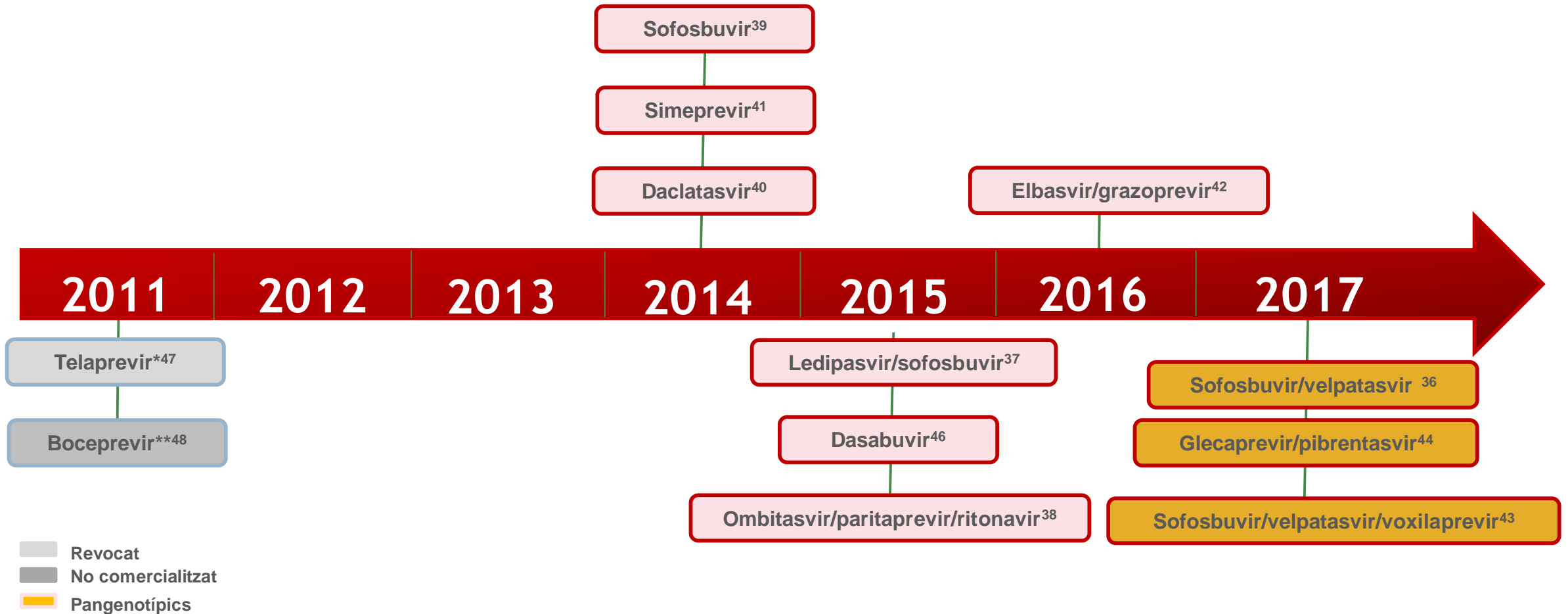
85-90%

90-100%

(7) Kamal SA. Advances in Treatment of Hepatitis C. En: Allam N (Editor). Advances in Treatment of Hepatitis C and B (Libro en línea). Rijeka: InTech; 2017. Disponible en: <https://goo.gl/vNHJsd>

Nous fàrmacs pel tractament de la hepatitis C lliures de interferón: AADs (Antivirals d'Acció Directa)

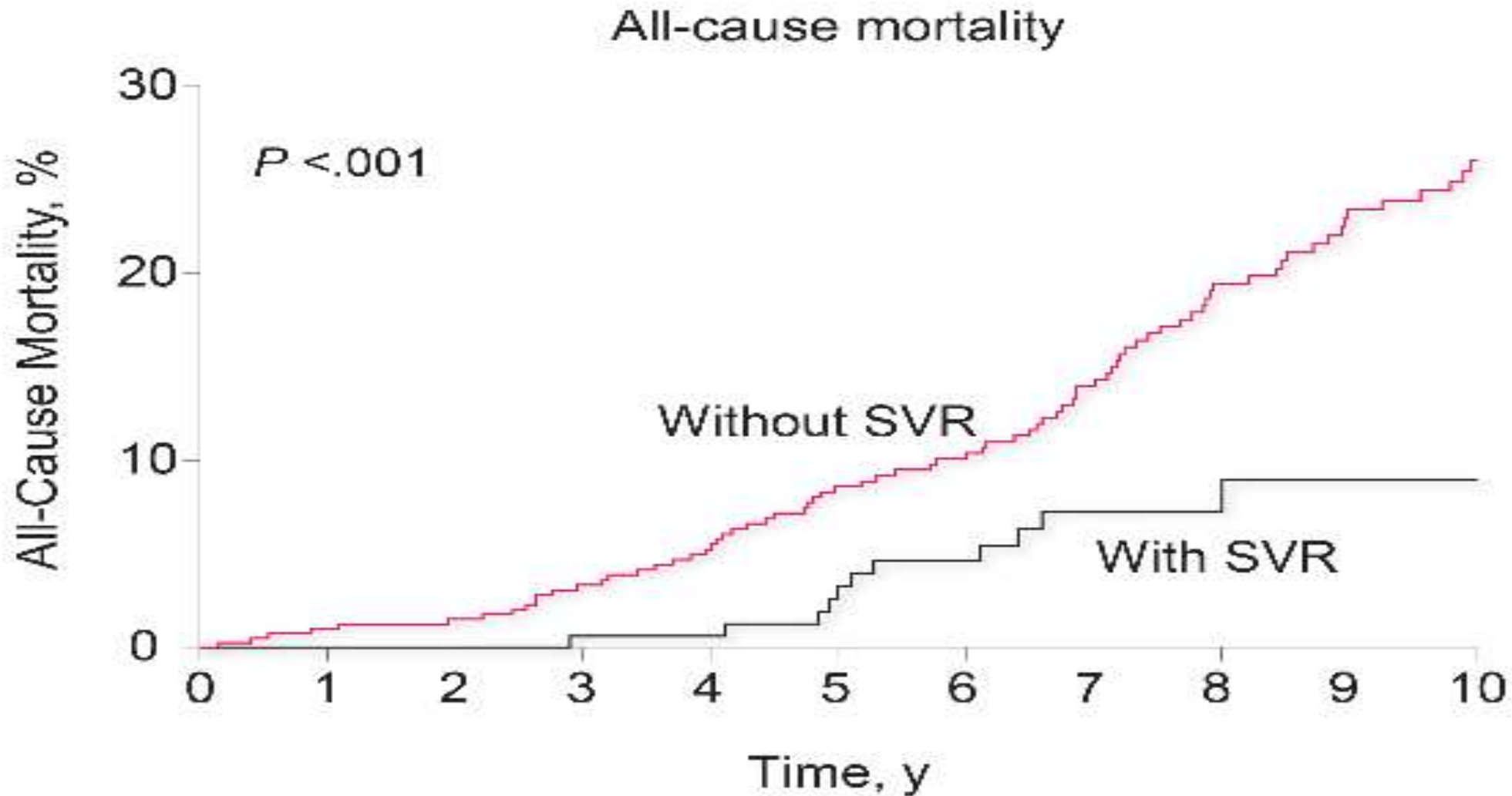
36. Ficha Técnica Epclusa®, junio 2018. 37. Ficha Técnica de Harvoni®, julio 2018. 38. Ficha Técnica Viekirax®, propiedad de Abbvie. Acceso: agosto 2018. 39. Ficha Técnica Sovaldi®, agosto 2018. 40. Ficha Técnica Daklinza®, propiedad de Bristol-Myers Squibb Pharma EEIG. Acceso: agosto 2018. 41. Ficha Técnica Olysio®, propiedad de Janssen-Cilag International NV. Acceso: agosto 2018. 42. Ficha Técnica Zepatier®, propiedad de MSD. Acceso: agosto 2018. 43. Ficha Técnica Vosevi®, junio 2018. 44. Ficha Técnica Maviret®, propiedad de Abbvie. Acceso: agosto 2018. 46. Ficha Técnica Exviera®, propiedad de Abbvie. Acceso: agosto 2018. 47. Ficha Técnica Incivo®, propiedad Janssen-Cilag International N.V. Acceso: agosto 2018. 48. Ficha Técnica Victrelis®, propiedad MSD. Acceso: agosto 2018.

Nous fàrmacs pel tractament de la hepatitis C lliures de interferón: AADs (Antivirals d'Acció Directa)

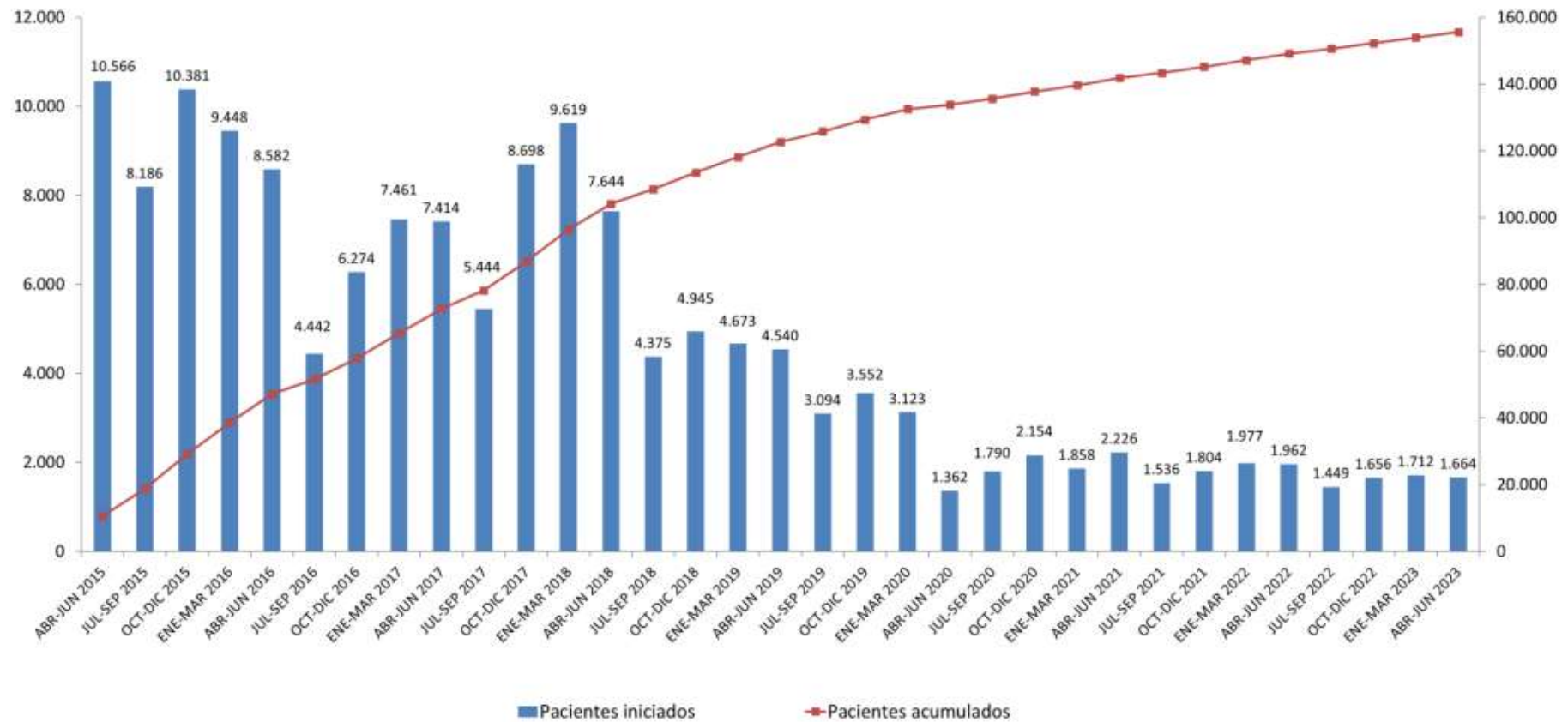
Producto	Presentación	Posología
Interferón pegilado α 2a o 2b	180, 135 o 90 μ g (PegIFN- α 2a) y 50 μ g por 0.5 ml (PegIFN- α 2b)	Una inyección subcutánea semanal
Ribavirina	200 mg	<75 kg: 1000 mg/d en dos dosis (VO) >75kg: 1200 mg/d en dos dosis (VO)
Sofosbuvir	400 mg	1 comprimido/día (VO)
Simeprevir	150 mg	1 comprimido/día (VO)
Daclatasvir	60 mg	1 comprimido/día (VO)
Ombitasvir/paritaprevir/ritonavir	75 mg/50 mg/12.5 mg	2 comprimidos/día (VO)
<u>Dasabuvir</u>	250 mg	1 comprimido dos veces al día (VO)
Sofosbuvir/ledipasvir	400 mg/90 mg	1 comprimido/día (VO)
Grazoprevir/elbasvir	100 mg/50 mg	1 comprimido/día (VO)
Sofosbuvir/velpatasvir	400 mg/100 mg	1 comprimido/día (VO)

La RS s'associa amb una reducció de la mortalitat per les causes

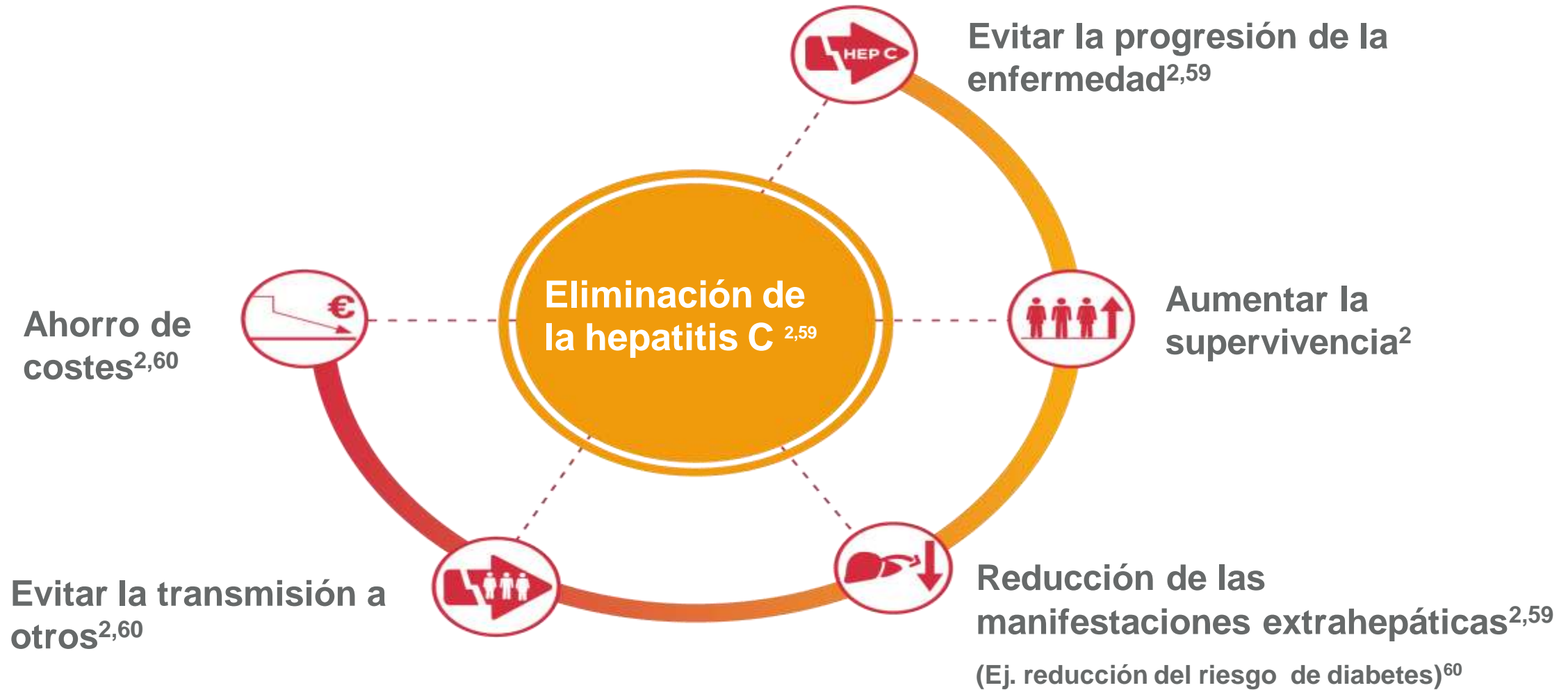

Pacients que inicien tractament mensualment des de l'inici del PEAHC (Abril 2015- Juliol 2023)

Media de 4.715 pacientes inician tratamiento/ trimestre

Múltiples beneficios del tratamiento antiviral de l'hepatitis C

Seguiment clínic dels pacients amb hepatitis crònica VHC, post tractament

👨‍⚕️ Seguimiento en Atención Hospitalaria tras RVS:

- ❖ **Fibrosis avanzada (F3) o cirrosis (F4):** para el diagnóstico precoz del carcinoma hepatocelular (ecografía abdominal y analítica semestral).
- ❖ **Cirrosis compensada, sin varices esofágicas** al inicio del tratamiento: no realizar controles endoscópicos tras la RVS.

👨‍⚕️ Seguimiento en Atención Primaria tras RVS:

- ❖ **Sin fibrosis avanzada (F0-F2) ni factores de riesgo de reinfección:** no seguimiento
- ❖ **Persisten conductas/situaciones de riesgo:** Control de reinfección (ARN-VHC/anual)
- ❖ **Promover hábitos y estilos de vida saludables** para evitar la reinfección y en enfermos para reducir la progresión de la enfermedad.
- ❖ **Vacunaciones recomendadas hepatitis crónica VHC:** Hepatitis A y B, gripe, neumococo.

2015: Plan estratégico para el abordaje de la Hepatitis C en el Sistema Nacional de Salud

Objetivos específicos de actuación desde Atención Primaria:⁵²

- Plan de **formación continuada** de los profesionales
- Promover el **diagnóstico precoz** en poblaciones prioritarias
- La **derivación** de pacientes desde Atención Primaria a especializada

Primer Consenso de las tres Sociedades de AP con la Sociedad de Hepatología²

13

QUADERNS DE SALUT PÚBLICA

Guia per a la prevenció i el control de l'hepatitis C

C	E1	E2	p7	2	3	4 A	4B	5A	5B
---	----	----	----	---	---	--------	----	----	----

ACCESSIBLE AL CANAL SALUT/ GRATUÏT

Gràcies per la vostra atenció